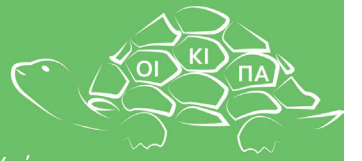

εν αιθρία

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Νοέμβριος 2016 - 26ος Χρόνος

Σαχτούρη 64•26222 Πάτρα•Τηλ & Fax : 2610321010•email : oikipa@otenet.gr•site : http://www.oikipa.gr/

Νομοσχέδιο για την αναβάθμιση της ανακύκλωσης

Σημαντικό βήμα για το ξεκίνημα μιας νέας, καλύτερης εποχής για την ανακύκλωση των συσκευασιών είναι το νομοσχέδιο για την αναθεώρηση του ν. 2939/2001, που τέθηκε ήδη σε διαβούλευση μέχρι τις 11 Νοεμβρίου.

Οι βασικοί στόχοι του είναι η ενθάρρυνση της **πολλαπλής ανακύκλωσης**, με χωριστούς κάδους για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό, γυαλί, και η αναδιοργάνωση των

συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης.

Τα κυριότερα από τα μέτρα που λαμβάνονται είναι - μέσω του Εθνικού Οργανισμού ανακύκλωσης - αυτά που αποθαρρύνουν τις πλαστικές συσκευασίες μιας χρήσης και ιδίως της **πλαστικής σακούλας**, κάτι που αποτελεί και υποχρέωση της χώρας έναντι της ευρωπαϊκής οδηγίας απορριμμάτων.

Το νομοσχέδιο αναμένεται να συμβάλει

στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων του νέου Εθνικού Σχεδιασμού για τα απορρίμματα, που ισχύει από το 2015. Καίριος παράγων επιτυχίας είναι η ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών στην ανάγκη να διαθέσουν περισσότερο χρόνο και επιμέλεια στο διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων απορριμμάτων τους, κάτι που απαιτεί μόνιμη καμπάνια και έλεγχο.

Περισσότερες λεπτομέρειες στη σελ. 5

«30 χρόνια ΟΙΚΙΠΑ - Το περιβάλλον στο προσκήνιο»

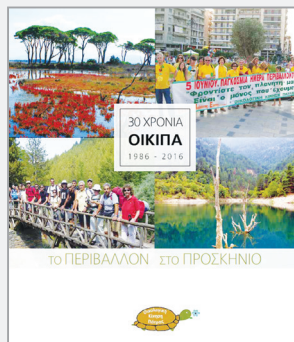
ΣΤΟ ΣΤΕΚΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ

Το λεύκωμα για τα 30χρονα της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας διατίθεται στους φίλους μας στα γραφεία μας (Σαχτούρη 64, 7-9μμ) και σε επιλεγμένα βιβλιοπωλεία της πόλης. **Τιμή πώλησης 15€.** Για φίλους που δι-

αμένουν εκτός Πατρών, επικοινωνήστε με τα γραφεία μας (2610-321010), για να γίνει αποστολή.

Με την αγορά ενός λευκώματος:

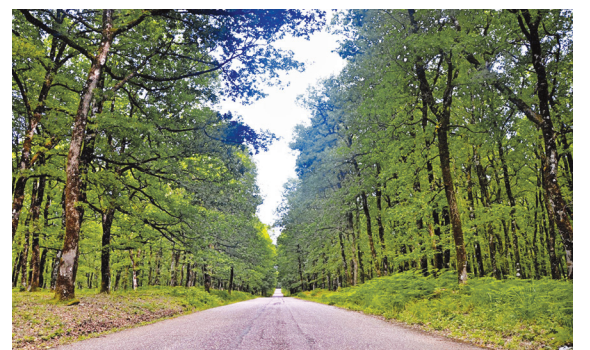
- **ενημερώνεστε** για την πορεία των περιβαλλοντικών θεμάτων στην περιοχή μας την περίοδο 1986-2016.
- **Ενισχύετε** οικονομικά την Κίνηση, ώστε να καλύψει μέρος των εξόδων για την έκδοση του λευκώματος (κόστος ιδιαίτερα υψηλό), αφού δεν εί-

χαμε κάποια χορηγία για την έκδοση αυτή. **Και μην ξεχνάτε:** Το λεύκωμα της ΟΙΚΙΠΑ είναι ένα εναλλακτικό χρήσιμο **δώρο** σε φίλους και γνωστούς σας για κάθε περίοδο!

Εκδρομή στο δάσος της Φολόης

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Φορώντας τη χρυσοκίτρινη φορεσιά του μας περιμένει το δρυοδάσος της **Φολόης**, για να το επισκεφτούμε την Κυριακή 27 Νοεμβρίου, συνδυάζοντας τον περίπατο ...με τη **συλλογή μανιταριών** (εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν).

Δηλώσεις συμμετοχής στο τηλέφωνο 321010, 7-9 μ.μ. Δευτέρα έως Παρασκευή

ΟΙΚΟ-ΕΞΟΡΜΗΣΗ ΣΤΗ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΛΑΚΩΝΙΑ

ΣΠΑΡΤΗ - ΜΥΣΤΡΑΣ - ΤΑΪΓΕΤΟΣ.

Το τρίπτυχο της ιστορίας, των θρύλων και της αγέρωχης φύσης ήταν ο στόχος της φθινοπωρινής μας εξόρμησης στις 8 και 9 Οκτωβρίου.

Ξεκινάμε την όμορφη διαδρομή μας με σύμμαχο τον απίθανο καιρό και φυσικά την γνωστή οικολογική μας διάθεση. Λίγο έξω από την Κόρινθο, στο δρόμο για Τρίπολη, μια στάση για ένα καφέ και το τούνελ του Αρτεμισίου μάς υποδέχεται στην «κοιλιά» του, για να μας αποδώσει και πάλι στη φθινοπωρινή φύση.

Φθάνοντας στην ιστορική Σπάρτη πέφτουμε στην εορταστική ατμόσφαιρα του ποδηλατικού Σπάρταθλου. Η ανάβαση προς τον Μυστρά της παράδοσης και των θρύλων με θέα την κοιλάδα του Ευρώτα μάς αποζημιώνει. Η καστροπολιτεία μάς αποκαλύπτει την ιστορία της, τα μυστικά της, τη φύση της. Εκκλησίες, οικισμοί, παλάτια, καλντερίμια, ρούγες σε κρατούν μόνιμα σε μια περιέργεια για την προτίμηση των Βυζαντινών να στήσουν εδώ το περίφημο Δεσποτάτο του Μυστρά, από το οποίο αποχωρούμε, γιατί η ώρα είναι προχωρημένη και το στομάχι μας διαμαρτύρεται.

Δίπλα σε τρεχούμενα νερά στο Παρόρι, στις τοπικές ταβέρνες, μια γενναία δόση φαγητού μάς «αναστηλώνει». Λίγο πριν ο ήλιος δύσει, μια μικρή βόλτα στο διπλανό φαράγγι και επίσκεψη στο εκκλησάκι της Παναγίας της Λαγκαδιώτισσας, που φιλοξενεί ο βράχος, είναι ό,τι πρέπει, για να κλείσει η πρώτη όμορφη μέρα μας στη γη του Λεωνίδα.

Το βραδάκι η πολύ συμπαθητική πόλη της Σπάρτης μάς καλεί στην κεντρική πλατεία στην απονομή επάθλων για τον ποδηλατικό αγώνα που φιλοξένησε.

Το πρωί της δεύτερης μέρας με βρίσκει στο μπαλκόνι να παρατηρώ τον αγέρωχο Ταύγετο, του οποίου φαράγγι θα επισκεφτούμε σε λίγο. Η ματιά μου πέφτει στην άκρη της κορυφογραμμής του και σε ένα σχηματισμό κορυφής πραγματικής πυραμίδας. Από πληροφορίες έμαθα ότι είναι πολύ μεγαλύτερη από πυραμίδα της Αιγύπτου. Μια επίσκεψη στην Πελάνα με Μυκηναϊκούς τάφους και απομεινάρια του παλατιού του Μενελάου και της ωραίας Ελένης, είναι η αρχή της γνωριμίας μας με τον κύριο Μανώλη, σημερινό οδηγό μας στο φαράγγι. Ξεκινάμε για το Γεωργίτσι, που είναι η αρχή της πεζοπορίας μας στο φαράγγι.

Ο Ταύγετος μάς υποδέχεται και η περιπέτεια αρχίζει με μικρή ανάβαση μέσα από το χωριό, όπου στα ξέφωτα ο ήλιος μάς καίει σαν δυνατός προβολέας. Οι πρώτες καστανιές, με τα πεσμένα φρούτα στο δρόμο μας, μας προκαλούν να μαζέψουμε μερικά. Αρχίζουμε να δροσιζόμαστε όσο μπαίνουμε στο δάσος. Δίπλα μας μερικοί κυνηγοί αγριογούρουνων μας βεβαιώνουν ότι θα είμαστε ασφαλείς!

Κατεβαίνοντας γλιστράμε στα πεσμένα φύλλα και στην πυκνή σκιά των πανύψηλων δέντρων. Απόλαυση! Τα πρώτα κυκλάμινα κάνουν την εμφάνισή τους, όπως και οι δύο χειροποίητες από κορμούς δέντρων σκάλες, τις οποίες θα κατεβούμε στα ...«τέσσερα». Μάλλον πρωτόγνωρο για μερικούς από εμάς. Πιασμένοι σε συρματόσχοινο περπατάμε σύρριζα στο βράχο. Κάτω χάσκουν δέντρα και η ξέρα του χειμάρρου. Φυσικά η διαδρομή δεν γίνεται, όταν υπάρχουν νερά. Συνεχίζουμε μέσα σε χαλιά από κυκλάμινα. Μια «κανονική» ξύλινη σκάλα και ...κοντεύουμε να βγούμε μετά από τέσσερις ώρες περιπέτειας, στο χωριό Καστόρι. Βαθείά ικανοποίηση, αφού ο Ταύγετος μας είχε δείξει την άγρια ομορφιά του.

Φαγητό στις ταβέρνες του όμορφου χωριού και επιστροφή στην Πάτρα μέσα σε ανέκδοτα και τραγούδια από ανεπάντευχα υπέροχους δημοτικούς συνοδοιπόρους αοιδούς.

ΚΑΛΟ ΧΕΙΜΩΝΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΑΝΤΑΜΩΣΗ ΣΕ ΝΕΕΣ ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ ΜΑΣ

A.T.

Ο Νοέμβριος είναι ο μήνας, κατά τον οποίο προετοιμαζόμαστε για τη χειμερινή περίοδο και γι' αυτό η πολιτιστική κίνηση είναι συνήθως έντονη και ενδιαφέρουσα.

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο συνεχίζεται η πολύ ενδιαφέρουσα και σημαντική έκθεση με τίτλο "Ευθραυστότητα", του εικαστικού **Γιώργου Τσεριώνη**, με την υποστήριξη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αχαΐας.

Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκθεση, κεραμικά γλυπτά, ψηφιακές εκτυπώσεις και εγκαταστάσεις στο χώρο, δημιουργήθηκαν ειδικά για το Αρχαιολογικό Μουσείο (site specific), έτσι ώστε να μπορούν να συνυπάρξουν και να συνομιλήσουν με τα αρχαιολογικά ευρήματα που εκτίθενται εκεί, μιας και τα έργα της "Ευθραυστότητας", θα εκτίθενται σε όλες τις αίθουσες του Μουσείου, αλλά και ανάμεσα στα εκθέματα.

Το εκθεσιακό πρόγραμμα της Δημοτικής Πινακοθήκης συνεχίζεται με τη φιλοξενία έργων τριών ξεχωριστών δημιουργών - Στέφανου Δασκαλάκη, Μιχάλη Μαδένη και Γιώργου Ρόρη - στοχεύοντας στην ενίσχυση της εικαστικής έκφρασης. Κυρίαρχο στοιχείο της έκθεσης - η οποία θα ανοίξει τις πύλες της τη Δευτέρα 7 Νοεμβρίου στις 8.00 το βράδυ και θα ολοκληρωθεί το Σάββατο 7 Ιανουαρίου 2017 - ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας των έργων.

Στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν ξεναγήσεις από τους δημιουργούς των έργων.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Στην πρώτη του ατομική έκθεση στην Αθήνα (1982, Συλλογή) παρουσίασε μια παραστατική ζωγραφική, που αξιοποιούσε την παραδοσιακή τεχνική της ελαιογραφίας. Οι πίνακες απεικόνιζαν εσωτερικούς χώρους και νεκρές φύσεις, με ρεαλιστικό τρόπο και θερμά χρώματα. Το έργο του προσέχτηκε αμέσως και συνδέθηκε με μια γενικότερη στροφή προς τις παραδοσιακές φόρμες, στην οποία συμμετείχαν πολλοί νέοι Έλληνες ζωγράφοι εκείνα τα χρόνια. Αυτή η τάση θεωρήθηκε ότι αντιπροσωπεύει ένα είδος ελληνικού μεταμοντερνισμού. Τα επόμενα χρόνια η ζωγραφική του έγινε πιο σύνθετη ως προς την απόδοση του χώρου και τη χρήση των χρωμάτων, αλλά και ως προς το νοηματικό περιεχόμενο των έργων, με σαφέστερες αναφορές στην αναπόφευκτη φθορά του χρόνου, στη μοναξιά και στην εγκατάλει-

ψη. Πάντως τα δραματικά στοιχεία, που παραπέμπουν άλλοτε στο Μπαρόκ και άλλοτε στον εξπρεσιονισμό, δεν αλλοιώνουν την αναπαραστατική πιστότητα. Στα πιο πρόσφατα έργα του ασχολείται με γυναικεία πορτρέτα και γυμνά, τα οποία αντιμετωπίζονται με μια ακόμα πιο δραματική γραφή και κάνουν πιο φανερό τον υπαρξιακό στοχασμό που διατρέχει το σύνολο της ζωγραφικής του.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΔΕΝΗΣ

Από τα πρώτα του έργα μέχρι σήμερα μένει πιστός στην παραστατική ζωγραφική με ανθρωποκεντρική θεματολογία. Στα έργα του πρωταγωνιστεί το γυμνό ανδρικό σώμα, με έμφαση στην ανθρώπινη υπόστασή του. Η εξπρεσιονιστική διάθεση είναι εμφανής στη συναισθηματική φόρτιση των μορφών και στην κάπως μελαγχολική ατμόσφαιρα που τις περιβάλλει. Με διακριτικούς συμβολισμούς υποδηλώνεται η θνητότητα του σώματος και η ιερότητά του. Η πληθωρική παρουσία του γυμνού, χωρίς να αναφέρεται άμεσα σε πρότυπα του κλασικού κάλλους, τονίζει τον ουμανιστικό χαρακτήρα αυτής της καλλιτεχνικής πρότασης και τη βαθύτερη σύνδεσή της με την ιστορία του πολιτισμού. Η στιβαρή σχεδιαστική απόδοση των μορφών, οι υποβλητικές συνθέσεις και η εκφραστική χρήση του χρώματος είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του εικαστικού του ιδιώματος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΟΡΗΣ

Η τέχνη του εντάσσεται σε μια γενικότερη στροφή νέων ζωγράφων της δεκαετίας του '80 προς την παραστατικότητα και τις παραδοσιακές τεχνικές. Στη θεματολογία του η ανθρώπινη μορφή και οι εσωτερικοί χώροι έχουν τον πρώτο λόγο, ενώ οι τοπιογραφικές απεικονίσεις είναι σπανιότερες. Οι μοναχικές του φιγούρες αναπτύσσουν μια ιδιαίτερη σχέση με το χώρο, αναδεικνύοντας τη δραματικότητα των συνθέσεων. Οι σκηνές αποκτούν μια ψυχογραφική διάσταση, καθώς τονίζονται τα ατομικά χαρακτηριστικά και η προσωπική έκφραση του μοντέλου. Το ίδιο ισχύει και για τα γυναικεία γυμνά, που κυριαρχούν τα τελευταία χρόνια στη ζωγραφική του. Σε όλα του τα θέματα ο χειρισμός του χρώματος καθορίζει την ατμόσφαιρα, άλλοτε με αισθησιακές εντάσεις και άλλοτε με μια κάπως μελαγχολική διάθεση.

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΤΡΥΠΑΝΑΓΝΩΣΤΟ-
ΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΟ ΠΟΛΥΕΔΡΟ**

Μια ακόμα έκθεση έργων του παρουσιάζει στο «Πολύεδρο» ο Γιάννης Τρυπαναγνωστόπουλος, καθηγητής Φυσικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών και εικαστικός. Ο τίτλος αυτής της έκθεσης είναι «matrix environmental images - ένα βλέμμα στο αύριο, με την προσδοκία μιας βιώσιμης κοινωνίας».

Παρουσιάζονται εικαστικά έργα με ακρυλικά χρώματα και εκτυπώσεις ψηφιακών έργων σε καμβά. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο καλλιτέχνης, τα εικαστικά του έργα αντανακλούν κατά κάποιο τρόπο τη ρευστότητα της σύγχρονης κοινωνίας με την κοινωνική ανισότητα και τα περιβαλλοντικά προβλήματα, ενώ οι ψηφιακοί πίνακες έχουν γίνει αρχικά με το χέρι και στη συνέχεια φωτογραφίζονται και επεξεργάζονται με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Αξίζουν συγχαρητήρια στον φίλο της κίνησης Γιάννη και πιστεύουμε ότι μια επίσκεψη στο Πολύεδρο (η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 9/11) αξίζει τον κόπο!

Η Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας συνεχίζει το πρόγραμμα των προβολών της για το μήνα Νοέμβριο με τις ταινίες:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

7.11.2016	Κάτω απο τον ήλιο	Λούκα Γκουαντανίνο	2015	Ιταλία - Γαλλία
14.11.2016	Ένα τραγουδι για το Ηλιοβασίλεμα	Τέρενς Ντέιβις	2015	Ηνωμένο Βασίλειο
21.11.2016	Στην αγκαλιά του Φιδιού	Σίρο Γκέρα	2015	Κολομβία
28.11.2016	Truman	Τζιανφράνκο Ρόσι	2016	Ισπανία

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 110002
 Περιοδική Έκδοση της
 Οικολογικής Κίνησης ΠΑΤΡΑΣ
 Διεύθυνση: Σαχτούρη 64 - Τ.Κ. 262 22 ΠΑΤΡΑ
 Α.Φ.Μ.: 090048446 - Γ' ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:
 Θωμάς Κουτρούμπας
 Τηλέφωνο & Fax : 2610 32 10 10
 email: oikipa@otenet.gr
 Τηλέφωνα μελών: 2610 327 234 , 643 541
 Διευθύνεται απο συντακτική επιτροπή
 Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας
 Ετήσια συνδρομή για φορείς, οργανισμούς, υπηρεσίες: 40 ευρώ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: print247, 2610 521 007, info@print247.gr
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
 Άρις Γεωργαντά, 6983884497
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:
 Παναγιώτης Χαλούλος
Αριθμός Λογαριασμού για κατάθεση συνδρομών:
 0026-0015-73-0103530143
EUROBANK IBAN:
 GR1802600150000730103530143
 (Βασιλακόπουλος Γ. - Κανέλλης Γ.)
 Μετά την κατάθεση ενημερώστε μας τηλεφωνικά.

Επιβαρύνουν το περιβάλλον οι προβολείς του Αναψυκτηρίου στην παραλία της Καλόγριας

■ Γιώργος Χείρας

ΠΡΟΚΛΗΤΙΚΗ Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΚΜΙΣΘΩΤΗ

Επιβαρυντική για το περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής είναι η χρήση προβολέων από το μεγάλο αναψυκτήριο-ταβέρνα στην παραλία της Καλόγριας στο δάσος της Στροφυλιάς. Η συγκεκριμένη επιχείρηση, παρά την ενημέρωση που είχε από το Φορέα Διαχείρισης, από το ξεκίνημα της δραστηριότητάς της έως σήμερα, δεν έχει συμμορφωθεί απόλυτα με τις υποδείξεις που έγιναν λόγω των παρεκκλίσεων των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας.

Συγκεκριμένα: Ύστερα από αναφορές ιδιωτών, πραγματοποιήσα εκεί αυτοψία στις 15-10-16 από τις πρώτες βραδινές ώρες έως και μετά τα μεσάνυχτα, οπότε διαπίστωσα ότι διατηρούσε ενεργούς δύο μεγάλης ισχύος **προβολείς**, που φωτίζουν το γύρω δασικό χώρο και το πέριξ αμμοθινικό οικοσύστημα. Αυτοί βρίσκονται τοποθετημένοι επιπροσθέτως σε μεγάλο ύψος πάνω σε κολώνα δημόσιου φωτισμού. Ο ένας από αυτούς που φωτίζει προς τα νότια είναι ιδιαίτερα ισχυρός και η δέσμη του κατευθύνεται παράλληλα στο έδαφος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η δέσμη του να φωτίζει σε

πολύ μεγάλη απόσταση φθάνοντας έως και το επόμενο παρκινγκ στις εκβολές του Κέντρου, (500 περίπου μέτρα).

Ο συγκεκριμένος προβολέας παράγει **ψυχρό φωτισμό**, που σημαίνει ότι μέρος του εκτείνεται μέσα στο φάσμα του υπεριώδους. Αυτό τον καθιστά ιδιαίτερα επιβλαβή, αφού, όπως είναι παγκοσμίως αποδεδειγμένο, επηρεάζει αρνητικά τα περισσότερα είδη της άγριας πανίδας. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με αναφορές από ερασιτέχνες ψαράδες, που διανυχτερεύουν στην περιοχή, οι δύο προβολείς παραμένουν αναμμένοι όλη τη νύχτα. Αυτό σε συνδυασμό με τον υπόλοιπο φωτισμό, που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, υποβαθμίζει τη φυσική κατάσταση του εκεί οικοσυστήματος, καθώς η δραματική αύξηση του τεχνητού φωτισμού επηρεάζει πολλαπλάσια έκταση από αυτή που καταλαμβάνει η εν λόγω επιχείρηση. Αυτό προβάλλει μια εικόνα αστικοποίησης του τοπίου και των όμορων οικοτόπων εκτοπίζοντας τα περισσότερα είδη της άγριας πανίδας.

Κάποια από αυτά τα είδη, και κυρίως τα σπάνια, παρουσιάζουν ιδιαίτερη ευαισθησία στην ανθρώπινη παρουσία και δραστηριότητα μέσα στα ενδιαφερόμετά τους. Επειδή ο τεχνητός φωτισμός αποτελεί στοιχείο που σχετίζεται άμεσα με αυτή, στις χώρες της Ε.Ε. εφαρμόζονται αυστηρότατοι όροι στη χρήση του κοντά

σε βιότοπους και απαγορεύεται πλήρως εντός ή σε κοντινή οπτική επαφή με αυτούς. Μέσα στο προηγούμενο διάστημα των δύο μηνών έγιναν **αλλεπάλληλες συστάσεις** στην εν λόγω επιχείρηση από το Φορέα Διαχείρισης, στο να καταργήσει, ή τουλάχιστον να τροποποιήσει, το φωτισμό που χρησιμοποιεί καθιστώντας τον πιο διακριτικό, προβάλλοντας και από δικής μας πλευράς μια πιο διαλλακτική στάση.

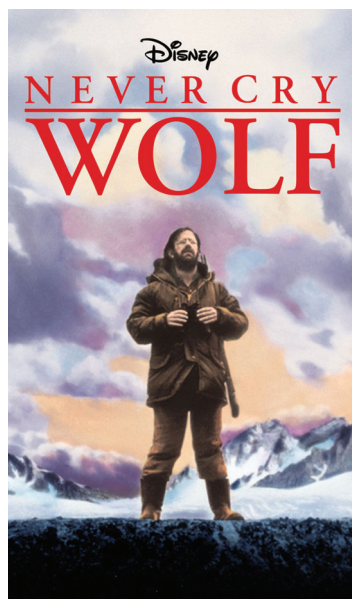
Συγκεκριμένα προτάθηκε να κατεβάσει τους προβολείς σε ύψος χαμηλότερο των τριών μέτρων κατευθύνοντας τη δέσμη προς το έδαφος, και να αντικαταστήσει τους λαμπτήρες με άλλους θερμού φωτισμού χαμηλότερης ισχύος έως 120W. **Όμως έως τώρα δεν έχει ανταποκριθεί στο παραμικρό, αντίθετα μάλλον αδιαφορεί προκλητικά!**

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ «Λύκοι, σας παρακαλώ, μην κλαίτε»

Την Τετάρτη 16/11/2016 στις 8:00 μ.μ στο στέκι της ΟΙΚΙΠΑ (Σαχτούρη 64) θα γίνει η προβολή της ταινίας: **«Λύκοι, σας παρακαλώ, μην κλαίτε»** (1983) του Carroll Ballard 105' (ΗΠΑ).

Βασισμένη στο ομώνυμο βιβλίο, είναι η πραγματική ιστορία ενός ερευνητή της κυβέρνησης, που στάλθηκε, για να μελετήσει την «απει-

λή» των λύκων στα βόρεια, όπου μαθαίνει τον πραγματικό ωφέλιμο και θετικό χαρακτήρα του είδους.

Η ΟΙΚΙΠΑ στη συνάντηση Active Women

Η ΟΙΚΙΠΑ συμμετείχε στη διαπεριφερειακή συνάντηση Active Women 2016, το Σάββατο 22 Οκτωβρίου στο ξενοδοχείο «Αστήρ», με ωραίες παρουσίες, όπως βλέπετε.

Η συμμετοχή μας είχε την έννοια υπογράμμισης της σημασίας της ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, αλλά και της γενικότερης κοινωνικής δραστηριοποίησης των γυναικών σε σημαντικά πεδία

δημόσιου ενδιαφέροντος, όπως το περιβάλλον, η υγεία και η αναζωογόνηση της υπαίθρου.

Κάτι (φαίνεται να) αλλάζει με την ανακύκλωση

Σε διαβούλευση βρίσκεται νομοσχέδιο του υπουργείου Περιβάλλοντος σχετικά με την αναβάθμιση των συστημάτων ανακύκλωσης στη χώρα μας.

Μετά την έγκριση του νέου Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) τον Γενάρη του 2015, που βάζει ως κύριο στόχο την ποσοτική και ποιοτική ενίσχυση της ανακύκλωσης, ήταν απαραίτητη η εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας, ώστε από τη μια να αντιμετωπισθούν στρεβλώσεις δεκαετιών και φαινόμενα αδιαφάνειας και από την άλλη να προωθηθούν νέες δράσεις, όπως η εκτεταμένη διαλογή στην πηγή ή ο περιορισμός στη χρήση πλαστικής σακούλας.

Ένα παράδειγμα των στρεβλώσεων είναι ότι παρατηρείται υπέρμετρη συσσώρευση οικονομικών πόρων στα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), που προέρχονται από τις χρηματικές εισφορές που καταβάλλουν οι παραγωγοί στα συστήματα, κόστος που έχει μετακυληθεί στην τιμή των προϊόντων και άρα στον ίδιο τον καταναλωτή. Οι πόροι αυτοί στο μεγαλύτερο μέρος τους διατίθενται σε μεγάλα διοικητικά κόστη και υπέρογκα αποθεματικά, μειώνοντας το ποσοστό, που θα έπρεπε να διατίθεται στη βελτίωση των

συστημάτων και σε καμπάνιες για την ανακύκλωση.

Έτσι, δεν είναι τυχαίο ότι απέναντι σε αυτή την εξυγίανση που επιχειρείται είναι ο ΣΕΒ και ορισμένα Συστήματα Ανακύκλωσης με τον ισχυρισμό ότι το νομοσχέδιο θα μειώσει(!) τα ποσοστά ανακύκλωσης.

Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο:

- καθιερώνεται η χωριστή συλλογή στην πηγή, χαρτιού, μετάλλων, πλαστικών και γυαλιού.
- ξεκαθαρίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των Δήμων και των ΣΕΔ, όπως είναι η ΕΕΑΑ (μπλε κάδοι).
- Αναδιοργανώνεται ο Εθνικός Οργανισμός Ανακύκλω-

σης (ΕΟΑΝ) και αναβαθμίζεται ο ρόλος του, ώστε να μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα και να αφαιρεί άδειες από τα ΣΕΔ σε περίπτωση παρανομιών. -Εξυγιαίνει τον χώρο των ΣΕΔ, εισάγοντας όρια στα διοικητικά τους κόστη και ορίζοντας ότι το αποθεματικό τους δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 35% των ετήσιων εσόδων τους, ενώ το υπόλοιπο 65% θα πρέπει να το αξιοποιούν σε δήμους για την αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης.

Παράλληλα ο υπουργός περιβάλλοντος Γιάννης Τσιρώνης προανήγγελε νομοθετική ρύθμιση για τη σταδιακή κατάργηση της πλαστικής σακούλας σε καταστήματα και σούπερ μάρκετ.

Για να έχουμε και μια εικόνα στον Ευρωπαϊκό χώρο, να αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της EUROSTAT, η Ελλάδα έχει συνολικό ποσοστό ανακύκλωσης (μπλε κάδοι, άλλα ρεύματα ανακύκλωσης) 16%, όταν ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι σχεδόν διπλάσιος (28%). Υπάρχουν βέβαια χώρες με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά, όπως η Σλοβενία με 49% και η Γερμανία με 47%.

Αν συνυπολογίσουμε δε και την κομποστοποίηση, έχουμε για την Ελλάδα 20%, όταν, π.χ. στη Γερμανία το ποσοστό αγγίζει το 64%!

Συνεπώς υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης της ανακύκλωσης, που το νέο νομοσχέδιο φιλοδοξεί να τα υλοποιήσει.

Κομβικό ρόλο παίζουν, βεβαίως, οι συστηματικές και μόνιμες καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ιδιαίτερα στους χώρους εκπαίδευσης της νέας γενιάς, που μπορούν να συνεπικουρούνται από ΜΚΟ και άλλες συλλογικότητες. Η αλλαγή στη νοοτροπία μας μπορεί να φαντάζει δύσκολη, κρίνεται όμως απολύτως απαραίτητη!

4η ΓΙΟΡΤΗ ΜΑΝΙΤΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΦΑΣΟΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Πολύ μεγάλη επιτυχία είχε και αυτή τη χρονιά η καθιερωμένη πλέον **γιορτή Μανιταριών και Φασολάδας**, που διοργανώθηκε την Κυριακή 16 Οκτωβρίου, στο παλιό δημοτικό σχολείο του χωριού **Κεντρική** στην Ορεινή Ναυπακτία.

Στην ανακαινισμένη με-

γάλη αίθουσα του σχολείου υπήρχε μια πλούσια έκθεση μανιταριών από όλη την περιοχή της Κεντρικής, με εικόνες αλλά και φρεσκοκομμένα μανιτάρια διαφόρων ειδών με χρήσιμες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά αλλά και την πιθανή επικινδυνότητά τους. Σε περίοπτη θέση ήταν και αντίγραφα ζωγραφικής από συναφή έργα του μανιταροσυλλέκτη-καλλιτέχνη και φίλου της ΟΙΚΙΠΑ, **Κώστα Βασιλακόπουλου**.

Η γιορτή συνεχίστηκε στον πανέμορφο αίθριο χώρο, όπου τα μέλη του συλλόγου πρόσφεραν νόστιμη **φασολάδα**, υπέροχη **μανιταρόσουπα** και άλλα εδέσματα, με συνοδεία, φυσικά, εύγευ-

στου οίνου. Το γλέντι κράτησε μέχρι αργά το απόγευμα με παραδοσιακά τραγούδια και χορό από τα μέλη του συλλόγου και τους επισκέπτες.

Διοργανωτής και φέτος ο δραστήριος **Πολιτιστικός Σύλλογος των απανταχού Κεντρικιωτών Ναυπακτίας «ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»**, που το 2017 κλείνει 30 χρόνια λειτουργίας. Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια και ευχαριστίες στα μέλη του συλλόγου, για την πολύ ωραία εκδήλωση και τη φιλοξενία που μας προσέφεραν.

Και του χρόνου!

Γ.Β.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΦΑΡΜΑ ΣΤΗΝ ...ΕΡΗΜΟ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ!

Το φετινό **φθινόπωρο** είναι από τα πιο περίεργα, που έχουμε δει: βροχές, καταιγίδες, πτώσεις της θερμοκρασίας και μετά πάλι λιακάδες, γαλάζιος ουρανός και καλοκαιρινός καιρός!!! Παρόλα αυτά σε λίγο τελειώνει και ο **Οκτώβρης**, η ώρα θα αλλάξει και η μέρα θα μας φαίνεται ακόμα ...πιο μικρή απ' ό,τι είναι στην πραγματικότητα, καθώς θα πλησιάζουμε προς το χειμώνα!

Εντούτοις, στο Νότιο ημισφαίριο, και συγκεκριμένα στην **Αυστραλία**, όπου τώρα έχουν Άνοιξη και βαδίζουν προς το καλοκαίρι, άρχισαν να φυτεύονται οι πρώτες **...180.000 ντοματιές!** Και, μάλιστα, αυτό συμβαίνει στην αφιλόξενη **...έρημο** της ηπείρου-χώρας σε ένα γιγάντιο φουτουριστικό **πρότυπο θερμοκήπιο** έκτασης **200 στρεμμάτων**, το οποίο εγκατέστησε εκεί η **εταιρεία Sundrop**, υπολογίζοντας ότι θα παράγει **17.000 τόνους**

ντομάτας το χρόνο!

Εκεί, λοιπόν, τα φυτά αναπτύσσονται μέσα σε ένα «**οικολογικό**» **υπόστρωμα** από αλεσμένα **κελύφη κοκοφοίνικα**, αντί για το συμβατικό

Στην έρημο τα θερμοκήπια (αριστερά) στημένα δίπλα σε πάρκο ηλιακής ενέργειας

υπόστρωμα από τύρφη, που ενοχοποιείται για βλάβες στο περιβάλλον. Επίσης, το **πότισμα** γίνεται με νερό, που παράγεται επιτόπου από **μονάδα αφαλάτωσης**, η οποία «ρουφά» θαλασσινό

νερό από τον **Κόλπο Σπένσερ** της Νότιας Αυστραλίας μέσω ενός αγωγού δύο χιλιομέτρων.

Και αν και οι **καλοκαιρινοί καύσωνες** καθιστούν

χαρτόνι διαβρέχεται με θαλασσινό νερό! Αντίθετα, για τη θέρμανση του θερμοκηπίου το χειμώνα η εγκατάσταση χρησιμοποιεί σύστημα **ηλιοθερμικής ηλεκτρικής ενέργειας**, που χρησιμεύει ταυτόχρονα και για τη λειτουργία της μονάδας αφαλάτωσης!

Βέβαια, για τη δημιουργία της πρωτοποριακής αυτής φάρμας, χρειάστηκαν έξι χρόνια μελετών και πειραματισμών, όμως τώρα η Sundrop είναι πλέον αρκετά ικανοποιημένη, ώστε να σχεδιάζει παρόμοια θερμοκήπια στην **Πορτογαλία**, τις **ΗΠΑ** και σε μια ακόμα περιοχή της Αυστραλίας. Εξάλλου, θερμοκήπια, που υδροδοτούνται από μονάδες αφαλάτωσης, δοκιμάζονται επίσης και σε χώρες όπως το **Ομάν**, το **Κατάρ** και τα **Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα**, αν και το ηλεκτρικό ρεύμα που χρειάζονται προέρχεται στις περισσότερες περιπτώσεις από το δίκτυο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ

ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΔΡΟΦΘΟΡΑΝΘΡΑΚΩΝ (HFCs)!

Θυμόμαστε, φυσικά, όλοι, κατά τη δεκαετία του 1990, τις μεγάλες καμπάνιες εναντίον των **CFC (χλωροφθορανθράκων)**, διότι βρέθηκε ότι αυτοί συνεισέφεραν στην **καταστροφή** του στρατοσφαιρικού στρώματος του **όζοντος**. Οι οργανικές αυτές χημικές ενώσεις χρησιμοποιούνταν τότε ευρύτατα ως ψυκτικά, ως προωθητικά αέρια για καταναλωτικά αερολύματα (αεροζόλ), καθώς και ως διαλύτες.

Αυτό, όμως, που ίσως δεν γνωρίζουμε, είναι ότι έκτοτε η παραγωγή τέτοιων ενώσεων έχει τεθεί κάτω από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ και η χρήση τους έχει σε μεγάλο ποσοστό **αντικατασταθεί** με αντίστοιχα προϊόντα, που περιέχουν **υδροφθοράνθρακες (HydroFluoroCarbons, HFCs)**, άλλους κατάλληλους υδρογονάνθρακες και διοξείδιο του άνθρακα. Όμως οι **HFCs**, αν και θεωρούνται καλοί για το όζον, έχουν αποδειχθεί **κατα-**

στροφικοί για το κλίμα, εξ ου και η ιδέα, που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 2009, μιας τροποποίησης του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ για την κατάργησή τους.

Εντούτοις, μόλις φέτος στα μέσα του Οκτώβρη, εκπρόσωποι από σχεδόν **200 χώρες**, που συναντήθηκαν στο **Κιγκάλι της Ρουάντα**, κατέληξαν, επιτέλους, σε μια παγκόσμια συμφωνία για τη μείωση των βιομηχανικών αερίων υδροφθορανθράκων, που χρησιμοποιούνται σε ψυγεία και κλιματιστικά μηχανήματα - μια **συμφωνία ορόσημο** για την καταπολέμηση της **κλιματικής αλλαγής**.

Η συμφωνία αυτή χωρίζει τις χώρες σε **τρεις ομάδες**, ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξής τους, στις οποίες τίθενται διαφορετικές προθεσμίες για τη μείωση των HFCs. Επίσης, σημαντικό είναι ότι, αντίθετα με την πρόσφατη **συμφωνία του Παρισιού**, η συμφωνία του Κιγκάλι είναι **νομικά**

Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου

Εκατοντάδες και χιλιάδες φορές πιο επικίνδυνα από το CO₂ για το κλίμα

2%

των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην Ε.Ε.

60%

αύξηση από το 1990, ενώ τα άλλα μειώνονται

21%

μείωση των HFC ο στόχος της Ε.Ε. μέχρι το 2030

υδροφθοράνθρακες (HFC)

υπερφθοράνθρακες (PFC)

εξαφθοριούχο θείο (SF₆)

ΧΡΗΣΗ

- ψύξη
- κλιματισμός
- πυρασφάλεια
- ηλεκτρονικά
- καλλυντικά

Με παγκόσμια συμφωνία, δυνατότητα αποφυγής 100 δισ. τόνων ισοδύναμου CO₂ έως το 2050.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

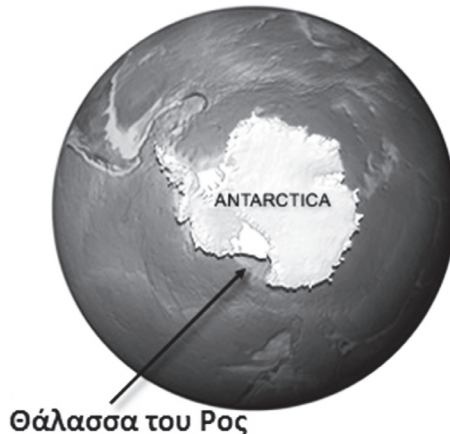
Μοντέρνα αέρια του θερμοκηπίου

δεσμευτική, θέτει πολύ συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και περιλαμβάνει, επίσης, και μια συναίνεση από τις πλούσιες χώρες να βοηθήσουν τις φτωχές να προσαρμόσουν την τεχνολογία τους στα νέα δεδομένα!

ΥΠΟ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ!

Η **Θάλασσα Ρος (Ross Sea)**, στην **Ανταρκτική**, είναι ένα από τα τελευταία **οικοσυστήματα** του πλανήτη, που θεωρείται ότι έχουν μείνει ανέπαφα από την ανθρώπινη δραστηριότητα, δηλαδή δεν έχει πληγεί από τη μόλυνση, την υπεραλιεία ή την εισβολή ειδών. Εκεί ζουν **πιγκουίνοι, φάλαινες, φώκιες**, γιγάντια **καλαμάρια** και εκατοντάδες άλλα μοναδικά είδη.

Η **Επιτροπή** για τη **Διατήρηση** της **Θαλάσσιας Πανίδας και Χλωρίδας** της **Ανταρκτικής (CCAMLR)**, που συσπειρώνει **24 χώρες** και την **Ευρωπαϊκή Ένωση**, πραγματοποιεί και φέτος από τα μέσα του Οκτώβρη στο **Χόμπαρτ** της **Τασμανίας**, στην Αυστραλία, την ετήσια σύνοδό της. Και πάλι, όπως τα τελευταία έξι χρόνια(!), συζητείται κυρίως η πρόταση για τη δημιουργία **προστατευόμενης θαλάσσιας ζώνης** στη **Θάλασσα Ρος**, που θα καλύπτει περισσότερα από **1,5 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα** και προβλέπει την **απαγόρευση** της **αλιείας** στα 1,1 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα από αυτά. Για να υιοθετηθεί η πρόταση

Θάλασσα του Ρος

Η θάλασσα του Ρος στην Ανταρκτική

αυτή χρειάζεται να λάβει την έγκριση καθεμίας χώρας χωριστά.

Η **Κίνα** αποδέχθηκε ...μόλις πέρυσι τη δημιουργία αυτής της προστατευόμενης θαλάσσιας ζώνης και τώρα η μόνη χώρα που μένει να πεισθεί είναι η **Ρωσία**, η οποία και δέχεται πλέον ισχυρή πίεση από τη ...διεθνή κοινότητα για να συμφωνήσει με το σχέδιο. Μακάρι!

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΣΜΟ

☑ Η **Ισπανία** είναι πρωτοπόρα χώρα στην αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ιδιαίτερα στην προώθηση των **αιολικών και ηλιακών συστημάτων ηλεκτροπαραγωγής** ήδη από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα, ακόμα και εκτός των συνόρων της. Η Ισπανική εταιρεία **Acciona**, από το κέντρο ελέγχου της στην **Παμπλόνα**, μπορεί να παρακολουθεί τη λειτουργία **9.500 ανεμογεννητριών**, που έχει εγκαταστήσει σε όλο τον κόσμο, λεπτό-προς-λεπτό. Μια μεγάλη οθόνη επιτρέπει στους εργαζόμενους να «ζουμάρουν» σε συγκεκριμένες ανεμογεννήτριες, μερικές μέχρι 17.000 χιλιόμετρα μακριά, στην Αυστραλία(!), και να ελέγχουν, αν οι λεπίδες λειτουργούν κανονικά ή εάν απαιτείται συντήρηση. Συγχαρητήρια!

☑ Επειδή το φετινό καλοκαίρι ήταν το θερμότερο όλων των εποχών, είχε καταστροφικές συνέπειες και στον **Μεγάλο Κοραλλιογενή Ύφαλο**, Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της **UNESCO**, που βρίσκεται έξω από τις ακτές του Κουίνσλαντ της βορειοανατολικής **Αυστραλίας**. Ο ύφαλος προσβλήθηκε από «**λεύκανση**» των **κοραλλιών** του σε πολύ μεγάλη έκταση, σύμφωνα με πρόσφατα πορίσματα επιστημόνων του **Πανεπιστημίου Τζέιμς Κουκ** και άλλων ερευνητικών κέντρων. Αν η θερμοκρασία του θαλασσινού νερού ελαττωθεί γρήγορα, τα κοράλλια μπορεί να «**αναρρώσουν**», αλλιώς θα πεθάνουν. Δυστυχώς!

☑ Οι **δομημένες εκτάσεις** στον πλανήτη μας φαίνεται ότι εξαπλώνονται πιο γρήγορα κι από ό,τι αυξάνεται ο παγκόσμιος πληθυσμός: από το 1975 ως σήμερα η **επιφάνεια** που καταλαμβάνουν οι κάθε είδους ανθρώπινοι οικισμοί **αυξήθηκε κατά 2,5 φορές** και φτάνει πλέον το 7,6% της ξηράς. Στο ίδιο διάστημα, ο παγκόσμιος πληθυσμός μεγάλωσε κατά 1,8 φορές, φτάνοντας στα 7,6 δισεκατομμύρια. Όμως, οι διαφορετικοί ρυθμοί αύξησης σε κάθε ήπειρο, οδηγούν σε άνιση κατανομή της κατά κεφαλήν δομημένης έκτασης: έτσι, η χτισμένη επιφάνεια, που αντιστοιχεί σήμερα σε κάθε κάτοικο της **Βορείου Αμερικής**, είναι δεκαπλάσια σε σχέση με την **Ασία**. Δεν είμαστε όλοι ίσα κι όμοια!!!

ΤΟ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΤΗΣ «ΣΙΩΠΗΛΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ» ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΕΙ!

Στο θαλάσσιο χώρο του **Μεξικού**, που περικλείεται από το **Κανκούν**, το νησί **Isla Mujeres** και το **Punta Nizuc**, φαίνεται ότι βρίσκεται το μεγαλύτερο **υποβρύχιο αξιοθέατο** του κόσμου, που αποτελεί ένα πολύ ιδιαίτερο **εθνικό θαλάσσιο πάρκο**, όπου έχουν «βυθιστεί» πάνω από 400 αγάλματα.

Τα γλυπτά δημιούργησε τα τελευταία περίπου 8 χρόνια ο Βρετανός **γλύπτης Τζέισον Ντε Κάιρες Τέιλορ** απότσιμέντο με ουδέτερο pH, ώστε να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον, καταλαμβάνουν έκταση 420 τετραγωνικών μέτρων και ζυγίζουν συνολικά 180 τόνους. Αυτό το πολύ ιδιαίτερο πάρκο εμπνεύστηκε ο καλλιτέχνης με σκοπό να **ευαισθητοποιήσει** τον κόσμο όσον αφορά στην **καταστροφή του οικοσυστήματος** και κατόρθωσε όχι μόνο να μην ενοχλεί τη θαλάσσια ζωή, αλλά να την ενισχύει, καθώς μέσω των γλυπτών του δημιουργεί νέους **κοραλλιογενείς υφάλους**, φυτεύοντας κοράλλια! Το υποθαλάσσιο

Γλυπτό με τίτλο **Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΑΣ** στο υποθαλάσσιο μουσείο

πάρκο, που ονομάζεται «**Σιωπηλή εξέλιξη**», επισκέπτονται πάνω από 750.000 άνθρωποι από όλο τον κόσμο κάθε χρόνο!

Ο Τέιλορ κατέχει πάνω από 18 χρόνια εμπειρίας σε καταδύσεις και είναι βραβευμένος φωτογράφος απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών, ενώ το 2006 δημιούργησε το πρώτο υποβρύχιο πάρκο γλυπτικής στον κόσμο, που βρίσκεται στα ανοικτά των ακτών της **Γρενάδας** στις **Δυτικές Ινδίες**.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΦΩΛΕΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ *Caretta caretta* ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΚΟΤΥΧΙΟΥ-ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015 & 2016

■ Διονύσης Μαμάσης

Περιβαλλοντολόγος-Χαρτογράφος M.Sc. Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών 6947938358, e-mail: info@mamasis.gr
Υπεύθυνος Προγράμματος Παρακολούθησης της ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στο Εθνικό Πάρκο Κοτυχίου-Στροφυλιάς

Το 2015 και για πρώτη φορά από την ίδρυση και λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς πραγματοποιήθηκε στη θεσμοθετημένη προστατευόμενη περιοχή και στις αμμώδεις παραλίες του Εθνικού Πάρκου η καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας και προστασίας φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Το είδος χαρακτηριζόταν ως **απειλούμενο** στον παγκόσμιο κατάλογο των απειλούμενων ειδών της IUCN, όπου βρισκόταν από το 1996, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης και συγκεκριμένα «**Κινδυνεύον**», ενώ πρόσφατα άλλαξε κατηγορία και έγινε «**Τρωτό**». Περιλαμβάνεται επίσης ως **είδος προτεραιότητας**, στο Παράρτημα II, που έχει ανάγκη αυστηρής προστασίας βάσει της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43, ενώ, σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, θεωρείται κινδυνεύον και προστατεύεται παράλληλα από Προεδρικά Διατάγματα.

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει το θαλάσσιο είδος είναι πολλαπλοί, ωστόσο ένας από τους σημαντικότερους κινδύνους της περιοχής παρακολούθησης είναι η υποβάθμιση και η καταστροφή των ενδιατημάτων αναπαραγωγής τους, οι αυθαιρεσίες των πολιτών στις παραλίες ωοτοκίας με την κίνηση τροχοφόρων και η αλλοίωση παραλιών εξαιτίας παρεμβάσεων του ανθρώπου σε υποτιθέμενα έργα υποδομής (π.χ. αλιευτικό καταφύγιο Λεχαινών) με φυσικό αποτέλεσμα την έντονη διάβρωση της παραλιακής ζώνης. Παρόλα αυτά όμως οι παραλίες του Εθνικού Πάρκου, που μελετούνται στενά τα τελευταία δυο χρόνια, αποδεικνύουν ότι διαθέτουν μια από τις σημαντικές περιοχές ωοτοκίας της Βορειοδυτικής Πελοποννήσου.

Στα πλαίσια της μελέτης της δραστηριότητας **χαρτογράφησης φωλεοποίησης** της *Caretta caretta* στις παραλίες του Εθνικού Πάρκου Κοτυχίου-Στροφυλιάς καταγράφηκαν οι παραλίες ωοτοκίας με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.), ενώ επιχειρείται η διερεύνηση του ρόλου των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων στην ωοτοκία του είδους και δίνονται πληροφορίες για τα ενδιατήματα των θαλάσσιων χελωνών στην περιοχή μελέτης με τη λήψη αποφάσεων προς βέλτιστες λύσεις και σχέδια διαχείρισης για την αειφορική και ορθολογική διαχείριση των περιοχών ωοτοκίας και αναπαραγωγής.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο βορειοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου, από τον Πατραϊκό κόλπο έως και λίγο μετά τις Αλυκές Λεχαινών, εκτείνεται το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς. Γνωστό για το μεγαλύτερο παράκτιο δάσος κουκουναριάς της Στροφυλιάς, τους παρακείμενους Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας Ramsar με την πλούσια орνιθοπανίδα, τα βραχώδη υψόμετρα και τώρα έρχονται στο προσκήνιο οι αμμώδεις παραλίες, που χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Προστασίας της Φύσης Ζώνης Α1 και καταγράφεται ο τύπος οικοτόπου 2120 κινούμενες θίνες και με την παρουσία φωλεοποίησης του θαλάσσιου ερπετού.

Οι παραλίες παρακολούθησης πληρούν τις προϋποθέσεις φωλεοποίησης, οι οποίες είναι προσβάσιμες από τη θάλασσα, το υπόστρωμα επιτρέπει τη διάχυση οξυγόνου, προκειμένου τα αυγά να επιβιώσουν στη διάρκεια της εκκόλαψης, το υπόστρωμα εμφανίζει σχετικό βαθμό υγρασίας κτλ και οι ζώνες που παρακολούθηθηκαν το 2015 & 2016 είναι:

- Παραλία Κέντρου (Καλόγριας)-Λουτρά Υρμίνης (Κουνουπέλι)
- Παραλία Κουνουπελάκι-Μεγάλο Πεύκο-Φάλαρη-Μπρινιας
- Παραλία μπούκα Κοτυχίου-Αρετή-Αλυκή Λεχαινών

ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

Οι χρήσεις γης των παραλιών ωοτοκίας και οι φωλιές που κατασκευάστηκαν στις παραλίες αυτές από τις χελώνες για τη χρονική περίοδο καλοκαίρι και φθινόπωρο 2015 και 2016 αποτυπώθηκαν με τη χρήση λογισμικού G.I.S., καθώς επίσης με την ελεύθερη χαρτογραφική πρόσβαση Google Earth, ενώ η απόδοση των γεωγραφικών πληροφοριών βασίστηκε σε επιτόπου μετρήσεις-παρατηρήσεις με G.P.S. χειρός και από την ελεύθερη πρόσβαση ορθοφωτογραφιών θέασης του Εθνικού Κτηματολογίου Α.Ε..

Η ανάλυση των δεδομένων έρευνας πεδίου για τη δραστηριότητα φωλεοποίησης των χελωνών και με την εκκολαψιμότητα των αυγών (εκσκαφές) και η συσχέτιση αβιοτικών παραμέτρων με την αναπαραγωγική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση λογισμικών πακέτων Excel και SPSS.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παράκτια ζώνη στις παραλίες ωτοκίες καλύπτεται από δασικές εκτάσεις του παρακείμενου δασικού οικοσυστήματος κουκουναριάς, από αγροκαλλιέργειες (περιοχή Μπρινιά), από υγροτόπους (Κοτύχι-Αλυκή Λεχαινών). Η μεγαλύτερη πίεση ασκείται στην παραλία Κέντρου Καλόγριας και Κουνουπέλι Φάλαρη, όπου καταγράφονται πολλαπλά περιστατικά με τροχοφόρα οχήματα μεγάλου κυβισμού (τζιπ, αγροτικά, 4x4) να κινούνται ανεξέλεγκτα εντός των παραλιών προκαλώντας νεκρούς νεοσσούς και την καταστροφή φωλιών, αλλοιώνοντας παράλληλα την εύθραυστη ισορροπία του οικοσυστήματος των αμμοθινών.

Το φετινό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε και επίσημα με τις καταγραφές έρευνας πεδίου την Τετάρτη 5 Οκτωβρίου με τις τελευταίες τρεις εκσκαφές φωλιών στην παραλιακή ζώνη Κοτυχίου και βρίσκονται σε εξέλιξη προς επεξεργασία τα δεδομένα καταγραφής.

Για την περσινή χρονιά η προσπάθεια ξεκίνησε στις αρχές Μαρτίου με επισκέψεις σε δημοτικά σχολεία εντός του Εθνικού Πάρκου (Π.Ε. Αχαΐας και Π.Ε. Ηλείας) προς ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών με διαδραστικές παρουσιάσεις και ειδική αναφορά στη θαλάσσια χελώνα, προκειμένου να γνωρίσουν καλύτερα οι μαθητές της τοπικής κοινωνίας το απειλούμενο είδος κατανοώντας παράλληλα την οικολογική και αισθητική αξία της προστατευόμενης περιοχής. Η φετινή χρονιά 2016 δυστυχώς ξεκίνησε με πολύ μεγάλη χρονοκαθυστέρηση, λόγω έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων. Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας (ΟΙ.ΚΙ.ΠΑ.) ήταν αρωγός στη φετινή καταγραφή και βοήθησε στην υλοποίησή της.

Συνολικά για το 2015 καταγράφηκαν-σημάνθηκαν-χαρτογραφήθηκαν και προστατεύτηκαν **45** φωλιές, όπου 2800 περίπου χελωνάκια κατάφεραν να ξεκινήσουν το μεγάλο και δύσκολο ταξίδι προς τον Κυλλήνιο κόλπο.

Τα περισσότερα αυγά που σημειώθηκαν σε φωλιά είναι **131 αυγά**, ενώ η μικρότερη είχε μόλις 54. Η μεγαλύτερη απόσταση φωλιάς από τη θάλασσα ήταν στα 27 μέτρα, ενώ η μικρότερη απόσταση μόλις στα 3 μέτρα από την ακτογραμμή. Η μεγαλύτερη πυκνότητα φωλεοποίησης καταγράφηκε στην παραλία της Αρετής-Αλυκή Λεχαινών. Για τη φετινή αναπαραγωγική χρονιά (**2016**) καταγράφηκαν **56** φωλιές (11 φωλιές παραπάνω από το 2015). Η μεγαλύτερη απόσταση φωλιάς από τη θάλασσα ήταν στα 16 μέτρα, η φωλιά Ν° 45, ενώ η μικρότερη απόσταση μόλις στα 5 μέτρα η φωλιά Ν° 22 από την ακτογραμμή. Η μεγαλύτερη πυκνότητα φωλεοποίησης

καταγράφηκε στην παραλία Κοτυχίου.

Και στις δυο χρονιές πραγματοποιήθηκαν **μεταφορές φωλιών** για την ασφάλεια των αυγών, λόγω πιθανότητας πλημμύρας εντός του πρώτου 24ώρου. Καταγράφηκαν οι νεκρές εκθαλασσωμένες χελώνες, όπου ο αριθμός είναι ανησυχητικός. Για το 2015 σημειώθηκαν στα δελτία εκθαλάσωσης 43 νεκρές, ενώ για το 2016, μέχρι στιγμής, 33 άτομα - ορισμένες εξ αυτών βρέθηκαν σε αποσύνθεση, άλλες έφεραν εμφανή τραύματα (καβουκί, κεφάλι), ενώ στις υπόλοιπες δεν διαπιστώθηκε η αιτία θανάτου. Οι τραυματισμένες στάλθηκαν στο Κέντρο Περίθαλψης και Διάσωσης της ΜΚΟ «Αρχέλων» στη Γλυφάδα Αττικής για την περίθαλψή τους, ενώ πραγματοποιήθηκε δράση απελευθέρωσης.

Στα πλαίσια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης πολιτών διοργανώθηκαν εκδηλώσεις στην Αρετή, Μανωλάδα, Βάρδα και στην Πάτρα σε συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς και περιβαλλοντικές οργανώσεις. Τοποθετήθηκαν ειδικές σημάσεις για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας σε επιχειρήσεις (καντίνες), που δραστηριοποιούνταν πλησίον της ακτογραμμής και σε εισόδους παραλιών.

Στην πράσινη κατασκήνωση Green Camp στα Λεχαινά πραγματοποιήθηκε μια ιδιαίτερη περιβαλλοντική εκδήλωση, όπου πλήθος κόσμου παρακολούθησαν την απελευθέρωση θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Ο "Νίκος" τραυματισμένος στο κεφάλι (σκοπίμος τραυματισμός) βρέθηκε εξουθενωμένος και αδύναμος στο Βόρειο Αιγαίο, στη Χίο. Στις 30 Μαρτίου του 2013 κατέφτασε στο Κέντρο Διάσωσης Περίθαλψης Θαλασσιών Χελωνών του «ΑΡΧΕΛΩΝ» στη Γλυφάδα Αττικής για την άμεση περίθαλψή του. Κατά την άφιξή του στο Κέντρο ζύγιζε μόλις 34 κιλά και με μήκος καβουκιού 66 εκατοστά. Η φροντίδα αλλά και η αγάπη των υπευθύνων με την κατάλληλη θεραπεία συνέβαλαν στην ανάρρωσή του και στην επιστροφή του στο φυσικό του θαλάσσιο χώρο, μετά από 3 χρόνια και 5 μήνες, απολαμβάνοντας και πάλι την ελευθερία του.

Η επιτυχημένη περιβαλλοντική δράση πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από τον Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς σε συνεργασία με τον Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας «ΑΡΧΕΛΩΝ» και με την υποστήριξη της πράσινης κατασκήνωσης Green Camp. Οι πολίτες στείλαν το περιβαλλοντικό τους μήνυμα για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας και ο "Νίκος" μάς αποχαιρέτησε για το μεγάλο ταξίδι της επιστροφής του στη Μεσόγειο!

Για την επόμενη χρονιά (2017) αντικειμενικός στόχος είναι να βρεθούν χρηματοδοτικοί αρωγοί στη συνέχιση, για τρίτη συνεχή χρονιά, στην παρακολούθηση και προστασία του είδους αποδεικνύοντας ότι ο θαλάσσιος χώρος της Δυτικής Ελλάδας αποτελεί ένα σημαντικό βιότοπο για την αναπαραγωγή της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, καθώς χρησιμοποιεί την περιοχή αυτή ως τροφικό πεδίο, χώρο αναπαραγωγής και ωτοκίας.

Πανελλαδική συνάντηση των εθελοντών του **Let's do it Greece**

Η ΟΙΚΙΠΑ ΗΤΑΝ ΠΑΡΟΥΣΑ!

Πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 22 και 23 Οκτωβρίου, η **1^η πανελλαδική συνάντηση** των οργανώσεων του κινήματος Let's do it Greece. Ανάμεσά τους και η ΟΙΚΙΠΑ με εκπρόσωπο το μέλος της **Οδυσσέα Ξεριζωτή**.

Οι συμμετέχοντες από κάθε γωνιά της Ελλάδας, από την Ορεστιάδα έως την Κρήτη, είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους και να πληροφορηθούν για τις καλές πρακτικές, που καθεμία εφαρμόζει στην περιοχή της. Μεταξύ των συμμετεχόντων ήσαν και **νέοι φίλοι από την Κύπρο**.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνάντησης, που

έγινε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, παρουσιάστηκε η **σημαία** του κινήματος και έγιναν εισηγήσεις από τους εθελοντές, οι οποίοι παρουσίασαν τις δράσεις των πέντε τελευταίων χρόνων σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, μεταφέροντας τον παλμό ενός κινήματος, που χρόνο με το χρόνο γιγαντώνεται αποκτώντας φανατικούς φίλους και υποστηρικτές.

Τη δεύτερη μέρα οι συμμετέχοντες επισκέφτηκαν το **Καταφύγιο Μπάφι στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας**, όπου έγινε ανοιχτή συζήτηση για το Let's do it Greece, ενώ πραγματοποιήθηκαν βιωματικές δραστηριότητες μέσα στο

Οι εθελοντές του Let's do it Greece, στην Πάρνηθα.

δάσος και έγινε γνωριμία με εθελοντές και φορείς της περιοχής. Το απόγευμα της ίδιας μέρας έγινε επίσκεψη στο **Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών «Αρχέλων»** και η συνάντηση ολοκληρώθηκε με συμβολικό καθαρισμό της Ακτής στη Γλυφάδα.

Τέλος ορίστηκε η ημέρα για την υλοποίηση των δράσεων του 2017 σε όλη τη χώρα, η **Κυριακή 2 Απριλίου**. Αναμένουμε τις προτάσεις σας για την πόλη μας, στο mail της ΟΙΚΙΠΑ: oikipa@otenet.gr.

Ο εκπρόσωπος της ΟΙΚΙΠΑ Οδυσσέα Ξεριζωτής με τη σημαία του κινήματος Let's do it Greece

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η 6^η γιορτή τσίπουρου στη Χαλανδρίτσα.

Ο Σύλλογος Προστασίας Υγείας και Περιβάλλοντος της περιοχής του Κέντρου Υγείας Χαλανδρίτσας, με τη συνεπικουρία 37 ακόμα Πολιτιστικών φορέων της ευρύτερης περιοχής διοργάνωσε και φέτος, με μεγάλη επιτυχία, την **6^η γιορτή τσίπουρου** στο κτήμα Διαμαντή. Μία συνεργασία, η οποία από χρόνο σε χρόνο παρουσιάζει αύξηση και προσφέρει τη δυνατότητα, όχι μόνο της ανάδειξης του παραδοσιακού μας ποτού και της περιοχής, αλλά και την ευκαιρία να βρεθούν

τόσο κοντά, κάτω από κοινούς στόχους τόσοι Σύλλογοι και να υπηρετήσουν όλοι μαζί μία κοινή προσπάθεια, δημιουργώντας και παράγοντας **πολιτισμό**.

Η γιορτή είχε δύο σκέλη, το πρώτο **ενημερωτικό** και το δεύτερο μεζές-τσίπουρο-χορός! **Για το ενημερωτικό μέρος** είχαν προσκληθεί δύο καθηγητές πανεπιστημίου: η κ. **Ματάλα**, από το Χαροκόπειο και ο κ. **Φασσέας**, από το Γεωπονικό Αθηνών. Η κ. Αντωνία Ματάλα αναφέρθηκε στη διαχρονική παρουσία των αλκοολούχων αποσταγμάτων στον κόσμο και στην Ελλάδα, με ιδιαίτερη έμφαση στην επίδρασή τους στη διατροφή. Ο κ. Κων/νος Φασσέας παρουσίασε τα διάφορα αποστακτήρια, της Ευρώπης και της Ασίας, από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα, ενώ αναφέρθηκε και στον τρόπο που οργανώθηκαν εμπορικά οι διάφορες κοινωνίες γύρω από τα αποστάγματα και που έφθασαν στο σημείο να γίνουν παγκοσμίως γνωστά. Και βέβαια η γιορτή δεν θα είχε σχεδόν κανένα νόημα, αν δεν ακολουθούσε η ...δοκιμή προς επαλήθευση των λεγόμενων τους!

Με συνοδεία λοιπόν μεζέδων γευτήκαμε το ...θείο τσίπουρο, ευφράνθηκε ο ουρανίσκος μας, η καρδιά μας ζεστάθη-

κε και ο νους ξελαμπικάρισε, είδαμε και την άλλη όψη του νομίσματος - σας βεβαιώνω υπάρχει, είπαμε πόσο δίκιο είχε η Σκάρλετ Ο' Χάρα (Μάργκαρετ Μίτσελ), όταν είπε "αύριο θα είναι μια άλλη μέρα" και, στο άκουσμα των παραδοσιακών χορών, ασυγκράτητοι και πανάλαφροι, χορέψαμε χορούς "κυκλοτερούς", σε πολλές σειρές. Τα μάγουλά μας κοκκίνησαν, το χαμόγελο άνθισε και η ευφορία μάς έκανε πανέμορφους ανθρώπους.

Ο σκοπός επετεύχθη! Συγχαρητήρια στον κ. **Θεοδωρόπουλο**, μορφή της περιοχής, εμπυχωτή της διοργάνωσης! Συγχαρητήρια σε όλους όσους δούλεψαν και φυσικά και στα χορευτικά που πλαισίωσαν την εκδήλωση.

Και σ' άλλα με υγεία!

Μια ...αυτόπτης μάρτυς!

Νίκη Τσάμη.

Το τηγανέλαιο ...θερμαίνει τα σχολεία της Πάτρας!!!

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΤΗΓΑΝΕΛΑΙΟΥ ΣΕ ΒΙΟΝΤΗΖΕΛ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΕΩΝ

Με χαρά πληροφορηθήκαμε ότι συνεχίζεται φέτος το πρόγραμμα συλλογής τηγανέλαιου και μετατροπής του σε βιοντήζελ από το Δήμο Πατρέων. Ένα πρόγραμμα, στο οποίο συμμετέχουν αρκετά σχολεία της Α΄/θμιας και Β΄/θμιας εκπαίδευσης της πόλης, τα οποία λειτουργούν και ως «πράσινα σημεία» συγκέντρωσης του χρησιμοποιημένου τηγανέλαιου για τις συνοικίες τους.

Το παραγόμενο βιοντήζελ επιστρέφεται στα σχολεία και

χρησιμοποιείται για τη θέρμανσή τους. Αν αναλογιστούμε πως ένα λίτρο καμένου λαδιού μολύνει σχεδόν ένα εκατομμύριο λίτρα νερού, ποσότητα η οποία είναι ικανή για να καλύψει τις ανάγκες ενός ατόμου σε νερό για 14 χρόνια, **δεν θα ξαναπετάξουμε το τηγανέλαιο στο νεροχύτη.**

Δημοσιεύουμε στη συνέχεια **πίνακα των σχολείων** που συλλέγουν τηγανέλαιο στην πόλη μας, στα οποία μπορείτε να διαθέσετε και το δικό σας.

Δεν ξεχνάμε ότι το χρησιμοποιημένο λάδι...

- ΔΕΝ το πετάμε στην αποχέτευση, γιατί τη βουλώνει.
- ΔΕΝ το πετάμε στα σκουπίδια, γιατί τα κάνει εύφλεκτα.
- ΔΕΝ το πετάμε στη θάλασσα, γιατί διώχνει πλαγκτόν και ψάρια.
- ΔΕΝ το πετάμε στην ύπαιθρο, γιατί μολύνει τον υδροφόρο ορίζοντα.
- ΔΕΝ το ταΐζουμε στα ζώα μας, γιατί τελικά θα καταλήξει στο πιάτο μας.
- ΔΕΝ το τρώμε εμείς, γιατί μας βλάπτει σοβαρά.
- ΔΕΝ το κάνουμε σαπούνι, γιατί μπορεί να βλάψει το δέρμα μας.

Το πηγαίνουμε στο πλησιέστερο σχολείο για να μετατραπεί σε ΒΙΟΝΤΗΖΕΛ!

Πολιτικό Πρόγραμμα Συλλογής & Μετατροπής σε Βιοκυστίδιο χρησιμοποιημένου μηχανοκίνητου ελαίου (τηγανέλαιου)

Απευθύνεται σε επιλεγμένα σχολεία του Δήμου Πατρέων, όπου θα τοποθετηθούν ειδικά κάδοι συλλογής, σε επιχειρηματίες κατοικίες και σε όλους τους πολίτες της Πάτρας.

Τα βήματα του Προγράμματος είναι:

1. Τοποθέτηση κάδων συλλογής τηγανέλαιου στα σχολεία.
2. Συλλογή του τηγανέλαιου στους κάδους από τους μαθητές και παλιές.
3. Περιοδεία και μεταφορά του συλλεγμένου τηγανέλαιου στο Κέντρο Ενέργειας Μετατροπής για τη Βιομάζα στο Μοναστήρι.
4. Επεξεργασία στη βιομηχανική μονάδα & μετατροπή σε βιοκυστίδιο.
5. Επιστροφή του βιοκυστίδιου στα σχολεία για θέρμανση.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την: Αποκεντρωμένη Γραμμή Επικοινωνίας Πατρέων Α.Ε. Τμήμα Περιβάλλοντος & Βιωσιμής Ανάπτυξης. Ελ. Βενιζέλου & Σολωμού 28, 1ος όροφος. Τηλ.: 2610361747, fax 2610361749. e-mail: kts@ktsaifn.gr ή e-mail: klac.ktsaifn@ntr.gr ή με την συσχετισμένη ιστοσελίδα: Τηλ.: 2610 224986, Κω. Λιάνου Στελλάκιου. Υπάρχει η δυνατότητα για ειδικές ποσότητες και φρεσάκια, όπως και ώρα για τη μεταλλοθήκη των τηγανέλαιων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Α΄/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A/A	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1.	6ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΣΟΛΩΜΟΥ 57, ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ
2.	15ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΝΙΚΑΙΑΣ
3.	17ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
4.	25ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ 30, ΜΑΡΟΥΔΑ
5.	46ο ΔΗΜ. ΣΧ. ΠΑΤΡΩΝ	ΙΩ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ 24, ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ
6.	50ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΤΡΑΣ	ΡΑΓΚΑΒΗ 18, ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ-ΑΡΕΘΑ
7.	51ο ΔΗΜ. ΣΧ. ΠΑΤΡΩΝ	ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ 14 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΩΤΗΡΟΣ -ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑ
8.	55ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΤΡΑΣ	ΑΘΩ 18 ΕΡΓ. ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
9.	60ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΠΑΤΡΩΝ	ΤΕΡΜΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ, ΖΑΡΟΥΧΛΕΪΚΑ
10.	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΒΡΥΑΣ	ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 1-3, ΟΒΡΥΑ
11.	ΟΛΟΗΜΕΡΟ 12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΙΟΥ	ΣΩΜΕΡΣΕΤ 125, ΡΙΟ
12.	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΒΡΥΑΣ	Ν. ΝΤΕΒΕ 35, ΟΒΡΥΑ
13.	ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΩΦΩΝ	ΔΙΟΔΩΡΟΥ 11, ΜΠΟΖΑΪΤΙΚΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Β΄/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A/A	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1.	1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ	ΠΑΤΡΩΝ - ΠΥΡΓΟΥ, ΠΑΡΑΛΙΑ
2.	2ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΑΡΟΑΝΙΩΝ ΚΑΙ Θ. ΑΞΑΡΛΙΑΝ 1, Γ. ΛΑΓΓΟΥΡΑ
3.	21ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΤΡΑΣ	ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΕΜΙΟΥ, ΑΓΥΙΑ
4.	4ο ΕΠΑΛ ΠΑΤΡΑΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ 62, ΕΞΩ ΑΓΥΙΑ
5.	7ο ΓΕΛ ΠΑΤΡΑΣ	ΣΟΥΝΙΟΥ 111-115, ΠΑΛΙΑ ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑ
6.	10ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΤΡΑΣ	ΕΥΒΟΙΑΣ & ΕΤΕΟΚΛΕΟΥΣ 33, ΖΑΡΟΥΧΛΕΪΚΑ
7.	10ο ΓΕΛ ΠΑΤΡΑΣ	ΑΚΤΗ ΔΥΜΑΙΩΝ 135, ΙΤΙΕΣ
8.	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ	ΕΙΡΗΝΗΣ & ΦΙΑΣ 25, ΔΕΜΕΝΙΚΑ
9.	ΤΕΕ ΕΙΔ. ΑΓΩΓΗΣ Α΄ & Β΄ Βαθμίδα	ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ & ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ, ΜΠΕΓΚΟΥΛΑΚΙ ΚΑΙ ΑΝΘΟΥΠΟΛΗ
10.	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΙΟΥ	ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ 8, ΡΙΟ
11.	2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ	ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 21, ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΗΓΑΝΕΛΑΙΟ

Δεν το πετάμε. Το μαζεύουμε!

Η ελιά στην ερμητική παράδοση και στην τέχνη

Νοέμβρης, ο μήνας κατά τον οποίο στις αγροτικές ασχολίες κυριαρχεί το μάζεμα της ελιάς και η ελιά έτσι είναι, κατά κάποιο τρόπο, το δέντρο του μήνα.

Η ελληνική λογοτεχνία από τον Όμηρο έως τον Ελύτη και το Ρίτσο εμπνεύστηκε σταθερά από την ελιά, ενώ η ζωγραφική τέχνη έχει απεικονίσει το δέντρο, τον καρπό και την καλλιέργειά του από τις αρχαίες αγγειογραφίες ως τους σύγχρονους πίνακες.

Στην ομηρική εποχή το ελαιόλαδο γνωρίζουμε ότι χρησιμοποιούνταν ως καλλυντικό για την επάλειψη του σώματος και των μαλλιών, πριν και μετά τους αγώνες στα γυμνάσια, καθώς και για την επάλειψη του σώματος των νεκρών.

*Σαν μ' έλουσε και μ' έτριψε με μρωδάτο λάδι μου φόρεσε πεντάμορφη χλαμύδα και χιτώνα.
 [Ο Οδυσσέας για την υποδοχή του από την Κίρκη]
 Ομήρου Οδύσσεια, κ 364*

Στη μινωική Κρήτη η ελιά δραματίζει ξεχωριστό ρόλο στη λατρεία. Το κρητικό τοπίο κατακλυζόταν από ελαιόδεντρα και το ελαιόδεντρο, λόγω της ανθεκτικότητας και μακροβιότητας αλλά και της ωφελιμότητάς του, αντιμετωπίστηκε ως «μέγιστο αγαθό». Οι ανασκαφές στην Κρήτη έφεραν στο φως τεράστιους πύλους για την αποθήκευση του λαδιού, πιστοποιώντας πως η δύναμη των Μινωιτών βασιλιάδων προερχόταν σε μεγάλο βαθμό και από την εξαγωγή του ελαιόλαδου, τόσο στην Αίγυπτο, όσο και σε περιοχές της Μεσογείου.

Απόσπασμα μινωικής τοιχογραφίας

Ιερό άλσος ελαιώνα, μινωική τοιχογραφία

Τα γυμνά σώματα των αρχαίων αθλητών ήσαν αλειμμένα με λάδι, οι νικητές των Ολυμπιακών αγώνων στεφανώνονταν με τον πασίγνωστο κότινο, το στεφάνι από κλαδί της ιερής αγριελιάς, που είχε βλαστήσει έξω από τον οπισθόδομο του ναού του Δία στην Ολυμπία. Από την ιερή ελιά της Αθηνάς στο Ερέχθειο έτλεκαν οι Αθηναίοι τα στεφάνια στους αγώνες τους, τα Παναθήναια, ενώ σε νομίσματα παριστάνεται η θεά Αθηνά με σύμβολά της, τη γλαύκα (κουκουβάγια) και κλαδί ελιάς, αφού ο μύθος συνέδεσε την ελιά, που πρόσφερε πολλά στην αγροτική οικονομία της Αττικής, με τη θεά ως δώρο της προς τους κατοίκους.

Νόμισμα της αρχαίας Αθήνας

Το μάζεμα τους ελιάς σε μελανόμορφο αττικό αμφορέα, που αποδίδεται στον ζωγράφο του Αντιμένη, περίπου 520 π.Χ.

Μεγάλη παραγωγή ελαιόλαδου γινόταν και κατά τη βυζαντινή περίοδο σε περιοχές της Ελλάδας, στην Πελοπόννησο, αλλά και σε νησιά στο Ιόνιο και στο Αιγαίο.

Βυζαντινή μικρογραφία

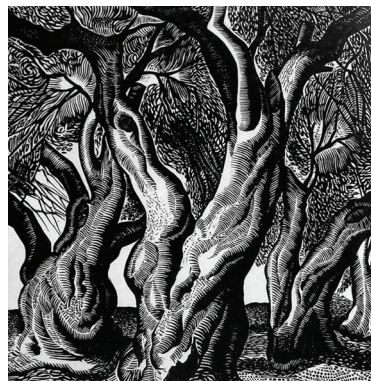

Θεόφιλος, Το μάζεμα της ελιάς

Το ελαιόδεντρο, σκηνές από το μάζεμα του καρπού και την παραγωγή του λαδιού, έγιναν θέμα περιφημων έργων ζωγραφικής και χαρακτηριστικής πολλών νεότερων ελλήνων καλλιτεχνών.

Σεμερτζίδης Βάλιας, Λιομάζωμα

Τάσος, Ελαιώνας, χαρακτηριστικό

Τάσος, Μάζεμα ελιάς, ξυλογραφία

Έζησα τ' όνομα το αγαπημένο στον ίσκιο της γιαγιάς ελιάς στον ρόχθο της ισόβιας θάλασσας.

Χάραξα τ' όνομα το αγαπημένο στον ίσκιο της γιαγιάς ελιάς στον ρόχθο της ισόβιας θάλασσας.

Έπαιξα με το χιόνι του Χελμού μαύρισα μες στις Λέσβος τους ελαιώνες

Οδυσσέας Ελύτης,
 Ήλιος ο Πρώτος

Γνήσιο ελληνικό τοπίο περιγράφουν οι στίχοι του Γιάννη Ρίτσου:

Ετούτο το τοπίο είναι σκληρό σαν τη σιωπή, σφίγγει στον κόρφο του τα πυρωμένα του λιθάρια, σφίγγει στο φως τις ορφανές ελιές του και τ' αμπέλια του, σφίγγει τα δόντια. Δεν υπάρχει νερό. Μονάχα φως.

Γιάννης Ρίτσος, Ρωμιοσύνη

Το λάδι κατέχει σημαντική θέση στις θρησκευτικές εκδηλώσεις της χριστιανικής παράδοσης, στη λατρεία (λάδι στα καντήλια, στο άγιο μύρο, στη βάφτιση κτλ.) και στους κανόνες της νηστείας μαζί με τις ελιές.

«Η Θοδωριά έλαβεν από τινος ερμαρίου το λαδικόν, κατεβίβασε το κανδήλιον, και ο κρότος της προστριβής του σχοινίου επί της μικράς τροχαλίας την έκαμε ν' ανατριχιάσει. Έρριψεν έλαιον εις το κανδήλιον, το ανεβίβασεν πάλιν, έκαμε τρεις σταυρούς εμπρός εις τα εικονίσματα των αγίων...»

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης,
 Ο πολιτισμός εις το χωρίον,
 Χριστουγεννιάτικα διηγήματα

Κωνσταντίνος Μαλέας, Ελαιώνας στη Μυτιλήνη

Ο φτερωτός κόσμος

(Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς)

Κείμενο-φωτογραφίες: Διονύσης Μαμάσης
Περιβαλλοντολόγος, M.Sc. Αειφορική
Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών,
Ορνιθολογική έρευνα πεδίου
info@mamasis.gr | 6947938358

Σχετικά μικρά ή μεσαίου μεγέθους λεπτοκαμωμένα θαλασσοπούλια με μακριές στενές και μυτερές φτερούγες, συνήθως μακριά και έντονα ψαλιδωτή ουρά και μακρύ και μυτερό ράμφος. Εξαιρετικά ικανά στην πτήση, μερικά μεταναστεύουν σε μεγαλύτερες αποστάσεις από οποιαδήποτε άλλα πουλιά. Πέταγμα ανάλαφρο και κομψό, με ελαστικά φτεροκοπήματα. Οι φτερούγες συχνά λυγισμένες στον καρπό. Συχνά φτερουγίζουν επιτόπου, για να βουτήξουν για ψάρια, αλλά δεν αερογλιστρούν και σπάνια κολυμπούν όπως οι γλάροι. Φωλιάζουν στο έδαφος συχνά σε αποικίες. Αυτά είναι τα γλαρόνια και η προστατευόμενη

περιοχή του Εθνικού Πάρκου υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς έχει την τύχη να τα φιλοξενεί.

Ποταμογλάρονο

Το ποταμογλάρονο (*Sterna hirundo*), παρόλο που μοιάζει με το χιονογλάρονο, με ιδιαίτερη προσοχή ξεχωρίζει. Πρόκειται για το πιο συνηθισμένο είδος γλαρονιού. Είναι εξαιρετικός ακροβάτης και φτεροκοπά αδιάκοπα και ανάλαφρα πάνω από τα υγροτοπικά οικοσυστήματα του Εθνικού Πάρκου. Παρατηρεί και καταγράφει τη λεία του, ενώ με ελεύθερη πτώση και με τη μύτη πάντα μπροστά

Ποταμογλάρονο

πιάνει τα μικρά ψαράκια ή τις γαρίδες του. Το πτηνό μπαίνει μέσα στο νερό ολόκληρο και συνήθως το διακρίνουμε να αναδύεται με τη μπουκιά στο στόμα του. Περιστασιακά τρέφεται και με καρκινοειδή.

Το μήκος είναι γύρω στα 34-37 εκατοστά περίπου με άνοιγμα φτερών 70-80 εκατοστά. Το ποταμογλάρονο έχει ευρεία αναπαραγωγική κατανομή με αποικίες στους περισσότερους παράκτιους και εσωτερικούς υγροτόπους από την περιοχή του Αράξου της Δυτικής Αχαΐας έως το Δέλτα Έβρου και σε αρκετά μεγάλα νησιά. Στις ίδιες περιοχές συναντάται και κατά τη μετανάστευση, ενώ ο ελλαδικός πληθυσμός εκτιμάται σε

1000 με 1500 ζευγάρια.

Φωλιάζει σε μικρές νησίδες ή σε θέσεις που βρίσκονται σε λουρονησίδες και αναχώματα ή νησίδες αλυκών. Συνήθως οι θέσεις αυτές είναι ελεύθερες από θηρευτές και ανθρώπινη όχληση. Τρία ζευγάρια φωλιάζουν σε νησίδες στη λιμνοθάλασσα του Πάπα και για πρώτη φορά διαπιστώθηκε το 2006 φώλιασμα τριών ζευγαριών στην Αλυκή Λεχαινών σε ανάχωμα, σύμφωνα με τα πουλιά της περιοχής Υγροτόπων Στροφυλιάς-Κοτυχίου του 2007. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα ζευγάρια δέχονται ισχυρή θηρευτική πίεση από γλάρους, κορακοειδή και χερσαία θηλαστικά.

Μύθοι των λουλουδιών.

■ **Νίκη Τσάμη**

Η Αστερέα (Άστερ ή Αστράκι)

Για μικρούς...

Η πανδαισία των χρωμάτων της Άνοιξης πέρασε, και του

καλοκαιριού επίσης – θα καρτερούμε γι' άλλα, που λείει και ο ποιητής – όμως ακόμα μερικά λουλούδια μάς συντροφεύουν, ίσως όχι τόσο εντυπωσιακά, αλλά εξίσου όμορφα και φωτεινά, όπως τα Αστεράκια, που λες κι ένα κομμάτι τ' ουρανού κόλλησε πάνω σε πράσινο μίσχο!

Ο ουρανός, κάποτε, είχε τη θεά του και μάλιστα ο έναστρος ουρανός, δηλαδή τη θεά όλων των αστεριών. Εκείνη κανόνιζε τότε θα ανατείλουν ή θα δύσουν, πόσο φως θα έχουν, ποιο θα κάνει παρέα με ποιο και αυτές τις παρέες τις λέμε αστερισμούς, κανόνιζε τα δρομολόγια τους, ήταν πώς να το πούμε, μια τροχονόμος ή έστω μια νοικοκυρούλα του και την έλεγαν Αστερέα!

Όταν ...πρωτοδιορίστηκε, δούλεψε πολύ σκληρά και για πολύ χρόνο και με μεγάλη υπομονή, για να τακτοποιήσει όλα τ' αστέρια, ώστε να μην έχουν παράπονα – όπως ο δάσκαλος τους μαθητές του, στα θρανία, ένα πράγμα... Και σαν τελείω-

σε με τα σούρτα - φέρτα, με το ολογάλανο ταφταδένιο, τριζάτο φουστάνι της να θροΐζει σε κάθε της κίνηση, κάθισε αποκαμωμένη στην μπερζέρα της, πέταξε μακριά, όπως μόνο εμείς οι γυναίκες ξέρουμε να κάνουμε, τα κρυστάλλινα γοβάκια της – εδώ τα κατσικίσια σε κόβουν, όχι το άκαμπτο κρύσταλλο!... – και άρχισε να κοιτάζει το έργο της, αναφωνώντας:

- Ούφ, τελείωσα! Και την συνεπήρε τόσο πολύ η μαγική εικόνα, που απλωνόταν πάνω της, που, απερίσκεπτα, αναφώνησε:

- Μόνο εγώ θα μπορούσα να το κάνω! Η μικρή θεά Αστερέα μόλις είχε διαπράξει μια ύβρη, όχι από εγωισμό, αλλά από ενθουσιασμό και κούραση – η κούραση ποτέ δεν είναι καλός σύμβουλος! Και τότε η θεία Δίκη, που όλα τα βλέπει και όλα τα ακούει, ακόμα και τις ανομολόγητες σκέψεις μας, παρουσιάζεται και λέει:

- Ναι, μικρή μου, το σύμπαν του Ουρανού, καλά το έφτιαξες, όμως κοίτα και κάτω από τα

πόδια σου, κοίτα τη Γη, μαύρο σκοτάδι επικρατεί...

Το χαμόγελο της μικρής θεάς πάγωσε, η ικανοποίησή της έκανε φτερά, το μέτωπό της συνοφρυώθηκε, η απογοήτευση και η θλίψη την συνέτριψαν και δάκρυα γέμισαν τα όμορφα, ολογάλανα μάτια της, σε λίγο έγιναν ρυάκια στα, πριν από λίγο ρόδινα και τώρα θλιμμένα, μαγουλάκια της.

Αυτά τα δάκρυα, πέφτοντας στη Γη, έγιναν άνθη, που εκτός από το όνομά της, Αστερέα, πήραν το χρώμα του έναστρου ουρανού, του φουστάνιού της και των ματιών της... το ουρανό, δεν έχει άλλο όνομα!

...και για μεγάλους

Αστήρ ο Άμελλος (**aster amellus**), είναι φυτό ποώδες με λίγες απαιτήσεις και μεγάλη περίοδο ανθοφορίας, για κήπους και γλάστρες. Κατά το τέλος της άνοιξης «τσιμπήστε» τις κορυφές, για να διακλαδωθούν και να δώσουν περισσότερα άνθη.

Η Κοινο_Τοπία ζητά συμμόρφωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με τον κανονισμό καθαριότητας του Δήμου Πατρέων

Προτροπή προς τους φορείς, που εκπροσωπούν όσους ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, απευθύνει η Εταιρεία Κοινωνικής Δράσης και Πολιτισμού Κοινο_Τοπία www.koinotopia.gr να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την ενημέρωση και υπενθύμιση προς τα μέλη τους σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού καθαριότητας του Δήμου Πατρέων.

Ειδικότερα η Κοινο_Τοπία απέστειλε επιστολή προς 1) Επιμελητήριο Αχαΐας 2) Εμπορικό και Εισαγωγικό Σύλλογο Πατρών 3) Σύλλογο Καταστημάτων Εστίασης και Αναψυχής Νομού Αχαΐας Σ.Κ.Ε.Α.Ν.Α. 4) Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών & Εμπορικών Σωματείων Νομού Αχαΐας με φωτογραφικό υλικό, που τεκμηριώνει τα γραφόμενά της.

Στην επιστολή, μεταξύ άλλων, αναφέρονται:

«Θα θέλαμε να σας επισημάνουμε την υποχρέωση συμμόρφωσης κάθε πολίτη, και στην περίπτωση σας κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, στον κανονισμό καθαριότητας του Δήμου Πατρέων για τον τρόπο και το πρόγραμμα αποκομιδής των απορριμμάτων, που ο Δήμος έχει καταρτίσει.

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού:

- Οφείλουμε να έχουμε συσκευασμένα τα απορρίμματα σε πλαστικούς ανθεκτικούς σάκους και να τους τοποθετούμε

μέσα σε κάδο μηχανικής αποκομιδής, που ο Δήμος έχει τοποθετήσει στην περιοχή μας.

- Τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, γυαλί, πλαστικό και αλουμίνιο) θα πρέπει να τα τοποθετούμε στους ειδικούς μπλε κάδους ανακύκλωσης και μόνο.
- Τα μεγάλα καταστήματα της πόλης (σούπερ μάρκετ, υπεραγορές κλπ.) ή όσα καταστήματα εκ της φύσεώς τους παράγουν πολλά απορρίμματα, υποχρεούνται να προμηθευτούν συμπιεστές απορριμμάτων - χαρτιών και άλλων αντικειμένων που συμπιέζονται.

Με λύπη μας όμως παρατηρούμε ότι πολλά από τα καταστήματα, γραφεία ή πάροχοι υπηρεσιών, που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και καταγράφονται στα μητρώα των φορέων σας, εναποθέτουν τις σακούλες με τα απορρίμματα χωρίς να τις περιδέσουν, πετούν οργανικά υπολείμματα χύμα στους κάδους, δεν ακολουθούν τους κανόνες διαχωρισμού των απορριμμάτων, δεν συμπιέζουν τις συσκευασίες πριν τις εναποθέσουν στους μπλε κάδους κ.α.

Με την επιστολή μας αυτή σκοπό έχουμε να σας προτρέψουμε να κάνετε μια υπενθύμιση-παρατήρηση στα μέλη σας, ώστε να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του κανονισμού καθαριότητας, γιατί πέρα από το χρέος τους η καθαριότητα και η αισθητική της πόλης μας είναι κάτι που μας αφορά όλους και όλοι πρέπει να κάνουμε κάτι γι αυτό.

Θα χαρούμε να μας ενημερώσετε ότι πήρατε πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε να δούμε στην πράξη μια βελτιωμένη εικόνα της πόλης μας».

Άλλο τέχνη, άλλο βρωμιά ψυχής

■ Γιώργος Κανέλλης

Το graffiti είναι μέρος της εικόνας των πόλεων σήμερα, συχνά και με τη συναίνεση των δημοτικών αρχών, όμως η συζήτηση για τα όριά του είναι παλιά και συνεχίζεται. Στις φωτογραφίες μας δυο χαρακτηριστικές περιπτώσεις ως συμβολή και κατάθεση της προσωπικής μας άποψης στη συζήτηση αυτή.

Στη μια βλέπουμε προσεκτική επιλογή επιφάνειας, αυτής ενός παλιού ταπεινού σπιτιού, που συνοδεύεται από ένα ολοκληρωμένο ζωγραφικό έργο, αξιοσημείωτης εκφραστικότητας. Είναι τέχνη, εκφράζει συναισθήματα και άποψη, μπορεί να θεωρηθεί «συν» για την περιοχή.

Στην άλλη, η εξωτερική επιφάνεια ενός δημόσιου κτιρίου, ανακαινισμένου (η Αγορά Αργύρη), θεωρείται ξέφραγο αμπέλι και κατάλληλος χώρος για να ξεράσουν κάποιοι ανεγκέφαλοι την ασκήμια της ψυχής τους, ακατάληπτες μουντζούρες, λέξεις και σχήματα. Καμία έκφραση, κανένας σεβασμός στα χρήματα των δημοτών, που ξοδεύτηκαν για το δημόσιο κτίριο, μόνο αφόρητη ασχήμια. Ανάλογη εικόνα έχει και το διατηρητέο της παλαιάς Νομαρχίας Αχαΐας στην οδό Πατρέως και άλλα δημόσια κτίρια.

Πέραν της ανάγκης να γίνουν κάποιες συλλήψεις των «αντισυστημικών» αυτών ανεγκέφαλων, που προβαίνουν στις ασχημίες αυτές, απαραίτητη είναι η κλιμάκωση της κοινωνικής αποδοκιμασίας προς το βανδαλισμό αυτού του τύπου, με κάθε πρόσφορο τρόπο, σε αντιδιαστολή με τις περιπτώσεις εκείνες που το graffiti αποτελεί έκφραση και πραγματική «τέχνη του δρόμου»

Η Ξερόλακκα δεν θα κλείσει με λόγια.

■ Γιώργος Κανέλλης

Επανήλθαν στις διαμαρτυρίες (και τις σχετικές απειλές αποκλεισμού) ορισμένοι εκπρόσωποι συλλόγων κατοίκων των περί το ΧΥΤΑ Ξερόλακκας περιοχών. Δηλώνουν ανησυχία ότι το αδειοδοτημένο και προς κατασκευή ανάχωμα στον ΧΥΤΑ δεν θα είναι για 3,5 χρόνια, όπως αναφέρεται στην μελέτη του, αλλά για ...20! Απορρίπτουν την Μονάδα Κομποστοποίησης, απορρίπτουν ακόμη και τον Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).

Με ανακοίνωσή του ο Δήμος δεν τους αναγνωρίζει ότι έχουν δίκιο (είχαν στο παρελθόν βεβαίως, βεβαίως, όταν η σημερινή Δημοτική Αρχή συμμετείχε στα δημαγωγικά «όχι σε όλα», κάθε πρωτοβουλία, κάθε χωροθέτηση αναγκαίας υποδομής), επικαλούμενη τη μη κατασκευή ακόμη κατάλληλου δρόμου προς το χώρο του Φλόκα και την αποφυγή κινδύνου κατολίθησης του μεγάλου σωρευμένου όγκου απορριμμάτων.

Πράγματι, οι κάτοικοι μερικών μόνο έχουν δίκιο: κατά το γεγονός ότι για μεγάλα χρονικά διαστήματα στο παρελθόν η ταφή δεν γινόταν κατά τους κανόνες, με αποτέλεσμα οσμές πολύ πάνω

από το ανεκτό, επομένως δυσπιστούν στους πάντες. Επίσης έχουν δίκιο, όταν θυμίζουν απόλυτες υποσχέσεις από πολλές πλευρές, περιλαμβανομένης της σημερινής Δημοτικής Αρχής.

Όμως χάνουν το όποιο δίκιο τους, όταν απαιτούν να μην γίνει στην Ξερόλακκα (400 στρέμματα δημοτική έκταση) ούτε ΣΜΑ, ούτε η Μονάδα Κομποστοποίησης προδιαλεγμένου οργανικού. Και οι δύο αυτές υποδομές είναι άκρως απαραίτητες, σύμφωνες με μια πολιτική οικολογικής και οικονομικής διαχείρισης και είναι υπόθεση όλων μας να τις αποκτήσουμε. Και για προφανείς λόγους (εγγύτητα, ιδιοκτησία Δήμου, μέγεθος, ήδη χρήση διαχείρισης απορριμμάτων) καταλληλότερος χώρος από την Ξερόλακκα δεν υπάρχει.

Αυτό που πρέπει να απαιτούμε όλοι και όχι μόνο οι φοβούμενοι ότι θα υποστούν κι πάλι οσμές κάτοικοι των πλησίον της Ξερόλακκας περιοχών είναι δύο πράγματα: το πρώτο η απόλυτα σύμφωνη με τους περιβαλλοντικούς ταφής των απορριμμάτων και η άψογη λειτουργία ΣΜΑ και Μονάδας Κομποστοποίησης, όταν κατασκευασθούν,

διότι, αν λειτουργούν σωστά, δεν βρωμάνε. Το δεύτερο να ανασκουμπωθεί η Δημοτική Αρχή, που κοντεύει να φτάσει στο μέσο της θητείας της, και να προχωρήσει περισσότερο έμπρακτα σε αυτά που διακηρύσσει για ήπιες και οικονομικές μεθόδους διαχείρισης. Ημέρες συγκέντρωσης π.χ. ηλεκτρονικών αποβλήτων γίνεται πλέον μόνο από την Κοιν. Σεπ. «ανακυκλώνω στην πηγή» και όχι από τον Δήμο, καμπάνια ευαισθητοποίησης για την επιμελή ανακύκλωση δεν γίνεται, Πράσινο Σημείο υπάρχει μόνο στο σχεδιασμό.

Για κάποια πράγματα πείθεις, όταν ξεκινάς αμέσως τα πρώτα βήματα, όχι μόνο καταγγέλλοντας την κυβέρνηση για μη παροχή κεντρικών πόρων.

Ένα περιβαλλοντικό βραβείο για την Περιφέρεια Δ. Ελλάδας

Σε μια ωραία εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε στις 19 Οκτωβρίου, στο Ίδρυμα Ευγενίδου η 6^η τελετή απονομής των «**Ευρωπαϊκών Βραβείων Επιχειρήσεων για το Περιβάλλον - European Business Awards for the Environment και των Ελληνικών Βραβείων για το Περιβάλλον**», στην οποία η **Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας** έλαβε από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Environment) και τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Προστασίας Περιβάλλοντος (ΠΑΣΕΠΠΕ) το 2^ο βραβείο Περιβάλλοντος στην κατηγορία των ΟΤΑ και ήταν η μοναδική Περιφέρεια που διακρίθηκε, μέσω της **Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού**, για το «**Γεωχωρικό Σχέδιο Περιβαλλοντικής Εποπτείας**».

Το βραβείο παρέλαβε εκ μέρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ο Αντιπεριφερειάρχης Ενέργειας και Περιβάλλοντος Νίκος Μπαλαμπάνης από τον Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης Παναγιώ-

τη Κουρουμπλή, ενώ παρέστησαν ο αναπλ. Υπουργός Περιβάλλοντος Γιάννης Τσιρώνης και ο πρώην Υπουργός Γιάννης Μανιάτης. Από την Περιφέρεια στην εκδήλωση εκτός του Αντιπεριφερειάρχη βρέθηκαν στελέχη και διευθυντές της Υπηρεσίας.

Να υπενθυμίσουμε πως η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει λάβει ένα ακόμη βραβείο για το «**Γεωχωρικό Σχέδιο Περιβαλλοντικής Εποπτείας**», από τα Βραβεία Περιβαλλοντικής Ευαισθησίας ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ, που δόθηκαν σε εκδήλωση τον περασμένο Αύγουστο στη Ρόδο και επιδιώκουν να συμβάλουν στην προβολή και την αναγνώριση της έμπρακτης και αυξημένης περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Τι είναι το «Γεωχωρικό Σχέδιο Περιβαλλοντικής Εποπτείας»

Το «Γεωχωρικό Σχέδιο Περιβαλλοντικής Εποπτείας» είναι μια βάση γεωχωρικής πληροφορίας, που σκοπό έχει την δυνατότητα παρουσίασης και διάχυσης των αποτελεσμάτων από τους συστηματικούς ελέγχους της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της ΠΔΕ στους πολίτες και φορείς μέσω της ιστοσελίδας της ΠΔΕ.

Οι συστηματικοί έλεγχοι της ΠΔΕ έχουν ξεκινήσει το 2013 αρχικά σε όλους τους ΒΙΟΚΑ και έχουν ήδη επεκταθεί στη διερευνητική παρακολούθηση ποιοτικής κατάστασης στα υπόγεια υδατικά συστήματα και στα επιφανειακά υδάτινα σώματα στις περιοχές υφιστάμενων ΧΥΤΑ της Π.Δ.Ε., στον έλεγχο τήρησης των ορίων διάθεσης σε επιλεγμένα Υδατικά Συστήματα από παρακείμενες μεταποιητικές και βιομηχανικές μονάδες και στη συμπληρωματική εποπτική παρακολούθηση της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων.

Επίσης στο Γεωχωρικό Σχέδιο παρουσιάζεται η παρακολούθηση της ποιοτικής κατάστασης του αέρα σε αστικά κέντρα της ΠΔΕ (αρχικά στην πόλη της Πάτρας και στη ΒΙΠΕ) και οι θέσεις έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων (γεωτρήσεις), οι αδειοδοτημένες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και τα ελαιοτριβεία ΠΔΕ.

Το «**Γεωχωρικό Σχέδιο Περιβαλλοντικής Εποπτείας**» είναι σε πιλοτική φάση, δυναμικό, και θα παρουσιαστεί στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το Νοέμβριο του 2016.

Από την πλευρά μας ευχόμαστε πάντα τέτοια και, βεβαίως, συστηματική αξιοποίηση των εργαλείων αυτών, γιατί συχνά εκεί πάσχουμε: κάνουμε καλή αρχή, αλλά δεν επιμένουμε και δεν έχουμε συνέχεια.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΣΚΕΨΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ ΣΤΟ ΠΟΛΥΕΔΡΟ

Αγαπητοί φίλοι της Οικοπαρέας,

Στις 27 του Σεπτεμβρη ήμουν παρούσα στην παρουσίαση του βιβλίου - Λευκώμα με τίτλο «30 ΧΡΟΝΙΑ ΟΙΚΙΠΑ» 1986—2016 για την τριαντάχρονη πορεία της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας, στο ΠΟΛΥΕΔΡΟ. Ένωσα ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση, που συνάντησα έπειτα από πολύ καιρό στελέχη και μέλη της Οικολογικής Κίνησης. Βέβαια ενημερωνόμουν για τις δραστηριότητές τους και για την εν γένει πορεία τους ανελλιπώς, μέσω της εφημερίδας τους «ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ», συνδρομήτρια της οποίας ήμουν εξ αρχής.

Η συνάντηση μαζί τους γύρισε το χρόνο δεκαετίες πίσω, τότε που όλοι μας, μέλη και φίλοι, ήμασταν αρκετά πιο νέοι και ονειρευόμασταν και ευχόμασταν η νεοσύστατη αυτή οικολογική κίνηση, η λεγόμενη και **οικοπαρέα** να καταφέρει να χαράξει το αποτύπωμά της στον τρόπο ζωής της τοπικής κοινωνίας και να επηρεάσει επί το θετικότερο δράσεις και αντιδράσεις των πολιτών, σε θέματα που άπτονταν της ποιότητας ζωής όλων μας. Τα θέματα πολλά, ποικίλα, σοβαρά, χρόνιες στρεβλώσεις του παρελθόντος, καλά κρατούσαν και βάρυναν τη ζωή όλων μας. Ποιος μπορούσε να φανταστεί ότι κάποιοι θα τολμούσαν να προσπαθήσουν να διορθώσουν και να αλλάξουν νοοτροπίες και στρεβλώσεις του παρελθόντος;

Τόλμησε, λοιπόν, η μικρή ομάδα ανδρών και γυναικών, η «οικοπαρέα», να μπει στο μάτι του κυκλώνα, να παλέψουν με κέφι και μεράκι και να διορθώσουν πολλά κακώς κείμενα. Χαρτογράφησαν τα προβλήματα και ξεκίνησαν. Εάν ξεφυλλίσει κανείς τις σελίδες του Λευκώματος, σίγουρα θα εκπλαγεί για την δυναμική, που ανέπτυξε η Οικολογική Κίνηση σε όλα τα θέματα που άπτονται της ζωής των πολιτών, επηρέασε τους πολίτες για δυναμικότερες παρεμβάσεις για θέματα που τους αφορούσαν, είτε για ποιότητα ζωής στην πόλη είτε στη διαχείριση υδάτινων πόρων, απορριμμάτων, ανακύκλωσης, αστικό και περιαστικό πράσινο, Πατραϊκός κόλπος κ.λ.π.

Διοργάνωναν συναντήσεις με το κοινό μέσα από ποικίλες εκδηλώσεις, όπως έκθεση φωτογραφιών, παγκόσμια ημέρα υδροτόπων, δενδροφυτεύσεις, καθαρισμοί, δράσεις στα πλαίσια της παγκόσμιας ημέρας περιβάλλοντος, και δεν μας άφηναν ποτέ να τους ξεχνούμε. Με τον τρόπο τους μας θύμιζαν την παρουσία τους και μας κρατούσαν σε εγρήγορση για θέματα περιβάλλοντος.

Ως φίλη και αναγνώστρια της εφημερίδας τους έμαθα πολλά, ευαισθητοποιήθηκα, διεύρυνα τον τρόπο σκέψης μου σε θέματα, που πριν δεν με απασχο-

λούσαν. Τους οφείλω δημόσια ευχαριστίες, γιατί μέσα από τις δράσεις τους εκπαιδεύτηκα, άρχισα να με ενδιαφέρουν και να με απασχολούν θέματα, που πριν μου ήταν αδιάφορα, συνεχίζω να πλουτίζω τις γνώσεις μου και να διευρύνω τη σκέψη μου μέσα από τις όποιες συναντήσεις που μπορώ να έχω μαζί τους.

Τους ευχαριστώ ως πολίτης της Πάτρας, που γεύομαι τους καρπούς των δράσεών τους, εύχομαι να συνεχίζουν με το ίδιο πάθος και μεράκι να μας μεταμορφώνουν και να μας ανακινούν τη ζωή μας.

Με ευχαριστίες για την ομορφιά της βραδιάς που και εγώ έζησα!

Σταματία Αργυροπούλου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
σεμάτη αντιδέεις!

Χρήσιμοι στα κρίσιμα.

Αυτά έκανε το ΕΣΠΑ για σένα.

220 υλοποιημένα έργα
συνολικού προϋπολογισμού
307 εκατομμυρίων ευρώ

στους τομείς εκπαίδευσης, υγείας & πρόνοιας, περιβάλλοντος, κοινωνικής ένταξης, μεταφορών, πολιτισμού, τουρισμού, αστικής ανάπτυξης, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

Συνεχίζουμε να αλλάζουμε τη ζωή μας. Απαντάμε στην κρίση με δράση, διαθέτοντας

500 εκατομμύρια ευρώ
για νέα έργα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Εδώ, γίνεται δουλειά!

Νέο ΕΣΠΑ 2014 - 2020
με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία)

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
www.pde.gov.gr, www.dytikiellada.gr,
www.anaptyxi.gov.gr, www.espa.gr.